Ազգ

Azg
armenian daily

10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1994 ՇԱԲԱԹ # 174 (677)

SABCO
OVERSEAS TRADING LTD.

LIMASSOL CENTRE, BLOCK B, SUITE 307, P. O. BOX 6543
TEL +357-5-370962
FAX +357-5-370945

OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS; FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS; BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS; HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS

Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար
Կիպրոսի եւ Ռոստերդամի պահեստներից

ԾԽԱԽՈՏ, ՄԹԵՐՔ, ԽՄԻՉՔ, ԿԱՂԱՄԱՐ

ուղիղ հասցեատիրոջը` ծովով եւ իննաքիռով

ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՀԱՐՑ

Էլիասոնն ակնկալում է կողմերի քաղաքական մերձեցում

ՄԻՆՍԿ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԵՄ ՏԱՊԱՆ. «Ես իմ անմիջական պատասխանատվությունն եմ համարում մոտ ժամանակներս նպաստել հայ-ադրբեջանական հակամարտության կողմերի ռազմական մասնագետների վերսկսմանը ոչ միայն հաշտության համաձայնագրի ստորագրման հետ կապված տեխնիկական մանրամասնությունների եւ կոնկրետ տեքստի, այլեւ քաղաքական այն խնդիրների շուրջը, որոնք ծնունդ էին առել ինչ վերջին ուղեւորության ընթացքում», ANS գործակալությանը տված հարցազրույցում հայտարարեց ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի նախագահ Յան Էլիասոնը: «Ցավոք, չեմ կարող ասել, թե վերջերս Ստոկհոլմում կայացած իմ այցը եւ Ադրբեջանի, Հայաստանի ու Լեռնային Ղարաբաղի ղեկավարների հետ հանդիպումները զգալիորեն առաջ մղեցին բանակցությունները: Ես հուսով եմ, որ փաստաթղթի վրա գործնական աշխատանքը կկազմակերպվի կողմերի քաղաքական մերձեցման միջոցով», ընդգծեց շվեդ դիվանագետը: Նա հավելեց, որ ԵԱՀԽ խումբը միայն հակամարտ կողմերի միջնորդն է եւ փորձում է խաղաղ լուծում գտնել, ղեկավարվելով միջազգային իրավական սկզբունքով, որոնք նախատեսում են սահմանների անփոփոխելիություն, գրավյալ տարածքներից զորքերի դուրսբերում եւ գաղթականների վերադարձի հնարավորություն:

Անդրադառնալով հայ-ադրբեջանական հակամարտության շրջանում «մանրակրկիտ դիվանագիտության» արդյունավետությանը, ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի ղեկավարն ընդգծեց, որ դրա կոնկրետ արդյունքը հրադադարի ռեժիմի շարունակման հավաստումն է, որն ամրագրվեց այս տարվա հուլիսի 27-ին ստորագրված համաձայնագրով: Նրա կարծիքով, հրադադարն անհրաժեշտ պայման է հաշտության բանակցությունների վարման եւ հակամարտության քաղաքական համապարփակ լուծման համար: «Մենք իրավունք չունենք սասանելու իրավիճակը եւ պահպանել այն ստատուս քվոն, որն անընդունելի է եւ վտանգավոր», ասաց Էլիասոնը:

Շվեդ դիվանագետը նաեւ ափսոսանք հայտնեց այն կապակցությամբ, որ մինչեւ օրս համաձայնություն չկա ԵԱՀԽ-ի եւ Ռուսաստանի առաջարկած ծրագրերի որոշ կետերի առթիվ: Մինսկի «իննյակի» ամառային նիստերում դրան առնչված բանավեճերը Յան Էլիասոնը գնահատեց որպես «քաղ ու գալիս»: «Բայց դա չի կարող կանգնեցնել մեր գործունեությունը», հայտարարեց նա:

Մեկնաբանելով Ղարաբաղի հակամարտության լուծման մեջ Ռուսաստանի խաղաղարար դերը, նա հայտարարեց, որ ԵԱՀԽ-ն փորձում է համաձայնեցնել խաղաղ կարգավորման երկու` Ռուսաստանի եւ ԵԱՀԽ-ի ծրագրերը, ինչպես նաեւ Մինսկի խմբի Վիեննայի անցյալ տարվա ժամանակացույցը` Ռուսաստանի ծրագրի հետ: Մինսկի խմբի նախագահը հույս հայտնեց, որ կմշակվի միասնական փաստաթուղթ, քանի որ Ռուսաստանի ծրագրի մի մասը բավարարում է ԵԱՀԽ-ին: Նա ընդգծեց, որ նման ցանկություն են հայտնել նաեւ հակամարտ կողմերը, իսկ դա մեծացնում է խնդրի խաղաղ լուծման հնարավորությունը:

Պատասխանելով այն հարցին, թե մի՞թե միջազգային ընկերակցությունը կարո՞ղ է արդյոք ընդունել Ռուսաստանի առաջնությունը Ղարաբաղի հակամարտության լուծման մեջ, որն Էլիասոնն ընդգծեց, որ քանի որ ԱՄՆ-ն աջակցում է ԵԱՀԽ-ին, այստեղ գլխավոր դերը պատկանում է Մինսկի խմբին: «Բայց դա չի նշանակում, թե մենք չպետք է շփումներ ունենանք Մինսկի խմբի անդամներից յուրաքանչյուրի, այդ թվում` Ռուսաստանի հետ», նշեց նա:

«Ես հակասություն չեմ տեսնում ԵԱՀԽ-ի եւ Մինսկի խմբի անդամ Ռուսաստանի ջանքերի միջեւ, որն Անդրկովկասում ունենալով պատմական եւ աշխարհագրական կապեր, կարեւոր դեր է խաղում այդ շրջանում: Իհարկե, մենք հասկանում ենք Ռուսաստանի յուրահատուկ շահերը եւ հույս ունենք, որ դա նրան կդրդի համատեղ գործել ԵԱՀԽ-ի հետ: Դեսպան Կազիմիրովի աշխատանքը կապված է Մեծ համաձայնագրի մանրամասնությունների հետ եւ որոշ առաջընթաց է արձանագրել: Բայց ես գտնում եմ, որ առանց բարձր մակարդակի քաղաքական երկխոսության անհնար է հասնել հակամարտության խաղաղ լուծման: Եւ ես կաջակցեմ կողմերի այդ նոր քաղաքական դինամիկային: Դենց սա է իմ նպատակը, իմ խնդիրը», վերջում հայտարարեց Յան Էլիասոնը:

ՄՈՍԿՎԱ

Տեր-Պետրոսյան-Ալիեւ հանդիպում Մոսկվայում

Որեւէ փաստաթուղթ չի ստորագրվել

ԶԱՐՈՒՀԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

Երեկ կեսօրին շարունակվեցին նախորդ օրը Մոսկվայում սկսված եւ վեց ժամ փակ դռների հետեւում անցկացված ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հանդիպումները: Դրանց մասնակցել է նաեւ ԼՂՀ ՊՊԿ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Հանդիպումների արդյունքում որեւէ փաստաթուղթ չի ստորագրվել: Ըստ Նեզավիսիմայա գազետայի, կողմերը բավարարվել են բանակցությունների ընթացքը շարունակելու վերաբերյալ բերանացի հայտարարություններով: Դիտորդների կարծիքով, ոչ փորձագետների մակարդակով բանակցությունները, որոնք երկրորդ փուլը ավարտվեց սեպտեմբերի 7-ին, ոչ էլ կողմերի ներկա հանդիպումը ոչ մի էական փոփոխություն չեն մտցրել նախկին դիրքորոշումների մեջ: Ավելին, ԼՂՀ ԱԳՆ նախարարի խորհրդական, պատարաղյան դաշտի վիրակության ղեկավար Մանվել Սարգսյանը հայտնել է, թե բանակցությունների սկզբում որոշակի դժվարություններ առաջացան, երբ Ադրբեջանը փորձեց մասնակից դարձնել նաեւ «Ղարաբաղի ադրբեջանական համայնքի» ներկայացուցիչներին: Միայն դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովի ճշգրտող հայտարարությունից հետո հնարավորություն ստեղծվեց շարունակել եւ աշխատել համաձայնագրի տեքստի մշակման վրա:

Սկզբունքային փոփոխություններ են մտցված բանակցությունների յուրաքանչյուր փուլում: Ըստ Արմենպրեսի, Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովը նշել է, թե բարձրաստիճան մակարդակով անմիջական շփումները հակամարտ կողմերից յուրաքանչյուրին հնարավորություն են ընձեռում «առավել հստակորեն ու որոշակիորեն նշել սեփական դիրքորոշումները կարգավորման ընթացքում»:

Ղարաբաղյան կողմը, ըստ Նեզավիսիմայի, հնարավոր է համարում որոշ տարածքներից դուրս գալը, որոշակի նոյասակարգի կարգավորման ընթացքը: Բայց փոխարենը պահանջում է ռազմական գործողությունների չվերսկսման եւ բանակցությունների շարունակման երաշխիքներ:

Ադրբեջանական պաշտոնական անձինք նշում են, թե իրենց դիրքորոշումը հիմնականում կապված է Լաչինից եւ Շուշիից ղարաբաղյան զորքերի դուրսբերման հետ: Սակայն, ադրբեջանցիների կողմից Ղարաբաղին մեկուսացնելու բազում փորձերը արդյունք են անցել: Ղարաբաղյան կողմը հակված է պահպանելու ազատության այն չափը, ուրին հասել է: Այսինքն, Լաչինի ճանապարհը, որն արտաքին աշխարհի հետ հաղորդակցության միակ կապն է, ոչ մեկի հսկողության չի հանձնվի, մինչեւ հակամարտության լրիվ կարգավորումը: Անհամաձայնեցված են մնացել նաեւ բուֆերային գոտու, զորքերի դուրսբերման եւ փախստականների վերադարձի մասին սկզբունքային հարցերը: Առայժմ հայտնի չէ, թե ինչ սկզբունքի հիման վրա պետք է կողմերը շարունակեն այդ ընթացքները: Դրա համար էլ կողմերը մեծ հետաքրքրություն են ցուցաբերել ԼՂՀ-ում անցկացվելիք հանրաքվեի նկատմամբ: Առաջիկա բանակցությունների փուլում կողմերը պետք է որոշեն ռազմատեխնիկական եւ ռազմաքաղաքական հարցերի լուծման ընդունելի սկզբունքները:

ՍԱՄՍՈՒՆՈՍ

Զնացքները կշրջանցեն Չեչնիան

ՄՈՍԿՎԱ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐ ՄԵՆՊՐԵՍ. Հյուսիսկովկասյան ամբողջ տարածաշրջանի կենսագործունեության ապահովման նպատակով Ռուսաստանի կառավարությունը ստիպված ծեռնամուխ է եղել Չեչնիան շրջանցող 78 կմ երկարությամբ Կիզլյար-Կարգան Յուրտ երկաթուղու կառուցմանը: Դա կապված է Չեչնիայում իրադրության կտրուկ սրման, որն անհնար է դարձել գնացքների տարանցումը նրա տարածքով, վերջին ժամանակներս հաճախակի դարձած բեռների կազմակերպված թալանի, երկաթուղային գծերի եւ էլեկտրացանցի վթարների հետ` տեղական բնակչության զանգվածային մասնակցությամբ:

Իոնա Անդրոնովը դասի տվեց Ելցինին

ՄՈՍԿՎԱ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ, ԻՄՍ ՊՐԵՍ. Հայտնի լրագրող Իոնա Անդրոնովը դասի է տվել նախագահ Բորիս Ելցինին: Այդ մասին սեպտեմբերի 8-ին հաղորդվեց «Սովեցկայա Ռոսիա» թերթի խմբագրությունում անցկացված մամլո ասուլիսում: Հայցվորը «Նախագահի գրառումները» գրքում իրեն «ֆաշիստ» անվանած Բորիս Ելցինից յուրամիս գրավորության համար պահանջում է 500 միլիոն ռուբլի եւ 300000 դոլլար: Այդ գումարի մի մասը ստիպված կլինեն վճարել արտասահմանյան հրատարակություններ, որոնք իրենց էջերում հատվածներ են հրապարակել այդ «սանձարձակ ու բոթ» հուշերից: Ինչպես հայտարարեց լրագրողի փաստաբան Յուրի Գոլիկը, իրավաբանական առումով իր հաճախորդի գործը կարող է շահել ...

ՅԱՌ ԳՈՏԻՆԵՐ

Չեչնիա. Ավտուրխանովը չբացառեց ռուս վարձկանների օգտագործումը

ԳՐՈԶՆԻ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԵՄ ՏԱՊԱՆ. Չեչնիայի ժամանակավոր խորհրդի նախագահ Ումար Ավտուրխանովը հերքեց պաշտոնական Գրոզնիի այն հաղորդումները, թե ընդդիմադիր ուժերը պատրաստ են բանակցություն սկսել կառավարության հետ: Ավտուրխանովի խոսքերով, վարչակարգի հակառակորդները մտադիր են զինված պայքար մղել նախագահի եւ նրա կողմնակիցների դեմ: Նա հայտարարեց, որ ժամանակավոր խորհուրդը սերտ կապեր է հաստատել Ռուսաստանի ղեկավարության հետ:

«Ռուսաստանը մեզ ճանաչում է որպես Չեչնիայի ղեկավարության եւ կանոնավորապես միջոցներ հատկացնում մեր բյուջեին: Չնայած Դուդաեւի վարչակարգի գոյությանը, մենք Ռուսաստանի սուբյեկտ ենք: Մենք փորձում ենք մեր ազդեցությունը տարածել գյուղական շրջաններում, որտեղ Դուդաեւի կողմնակիցներին շրջափակենք Գրոզնիում, իսկ նրա նստավայրի հետ հաշիվները կմաքրենք զենքի միջոցով»: Ավտուրխանովը չբացառեց Դուդաեւի դեմ պայքարելիս ռուս վարձկանների օգտագործման հնարավորությունը, միաժամանակ խոստանալով, որ ընդդիմադիրներն ունեն ռուս հրահանգիչներ, որոնք զբաղվում են ժամանակավոր խորհրդի զինված կազմավորումների վարժեցմամբ:

Տաջիկստան. Կառավարական զորքերը կորուստներ են կրում

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ. Տաջիկստանի ընդդիմությունը մոտ ադրյուրներից ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցին հայտնի դարձավ, որ Դուշանբեից մոտ 280 կմ հեռավորության վրա գտնվող Թավիլդարինյան շրջանում արյունահեղ ընդհարումներ են ընթանում կառավարական զորքերի եւ ընդդիմության զինված կազմավորումների միջեւ: Ընդդիմության անհաշտ բեկի գործողությունները հսկում են իշխանությունները ամի զորամասերը վերցնելու նրանց մասնագիտության մասին:

Վերջին երեք օրերի ընթացքում ընդդիմության 1500 զինյալները հաջող հարձակողական գործողություններով գրավել են Թավիլդարինյան շրջանի Միհնաքոռ գյուղը եւ շրջակա կարեւոր ռազմավարական բարձունքները: Սեպտեմբերի 8-ի երեկոյան գրավվեց նաեւ կառավարական զորքերի հենակետ Լանգար գյուղը: Նրանք հաջողությամբ շարունակում են ընդլայնել իրենց հենակետ տարածքները:

Ինչպես հայտնի դարձավ Տաջիկստանի վարչակազմի սեպտեմբերի 8-ի հրատապ խորհրդակցությունում, փոխվարչապետ Մ. Ուբայդուլաեւն իրավիճակը շրջանում անվանել է ծայրահեղ վտանգավոր եւ փաստորեն խոստովանել, որ կառավարական զորքերն ընդդիմության հետ զինված ընդհարումների ընթացքում կրում են մեծ կորուստներ:

ՍԱՄՍՈՒՆՈՍ ԸՆՏԱՆԻՔ

«Ճակատային գծից» անդին` Երեւանում, ադրբեջանցիներն իրենց լավ են զգում

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ. Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, չորեքշաբթի օրը Մոսկվայից Երեւան են ժամանել ադրբեջանական հետուստատեսության մեկնաբան Սամիր Ասկերխանովը, Ռուսաստանում Ադրբեջանի դեսպանատան աշխատակից Թահիր Աղաեւը եւ օպերատոր Էլիֆիար Նասիրովը: Նրանք հանդիպում են ունեցել ՀՀ ԳԽ նախագահի, արտգործնախարարի, այլ նախարարությունների ղեկավարների, ինչպես նաեւ առաջատար հասարակական կազմակերպությունների եւ հասարակական կազմակերպությունների հետ: Բանու փերադառնալուց հետո մեկնաբան Սամիր Ասկերխանովը հնարավորություն է ունենալ ուժեղագույն հաղորդաշար պատրաստել Հայաստանի հասարակական-քաղաքական իրավիճակի վերաբերյալ: Ասկերխանովի խոսքերով, ինքն իրեն բավականին լավ է զգում «ճակատային գծից անդին» եւ գտնում է, որ հայ եւ ադրբեջանցի լրագրողների փոխադարձ այցերը կարող են պարբերական դառնալ: Իր հերթին, դիվանագետ Աղաեւը նշեց, որ պարզ մարդկային փոխհարաբերությունների ճանապարհով թերեւս քաղաքագետներն ավելի շուտ կհասնեն «երկարատեւ փոխըմբռնման»:

Ադրբեջանական հեռուստատեսության մեկնաբան Սամիր Ասկերխանովը

ՀԱՑԻ ԽՆԴԻՐ

Մարդահամար, հացահամար... ո՞ւմ համար

Երևանի քաղխորհրդի գործկոմի նախագահի տեղակալ պրն. Վարդապետյանի առանձնասենյակում սեպտեմբերի սկզբին տեղի ունեցած խորհրդակցության ժամանակ շրջգործկոմների նախագահների տեղակալներին ցուցում է տրվել՝ հացի կտրոնների մոտ վերահսկողություն անցկացնել, որպեսզի վերացվի ավելորդ հացի վերավաճառը և ցուցակներից հանվեն խաղաղից բացակայողների անունները։ Արդյունքում՝ ՔԵՏ-երում զոր ու գիշեր ծեծվող ցուցակներ, և ցուցակներից՝ բացառումը նրանց անունների, ովքեր շրջգործկոմների միջնորդությամբ իրենց կտրոնները գրանցման վայրերից տեղափոխել են բնակության վայր։ Ցուցադրական «մարդահամարն» ավարտվեց նրանով, որ միջոցառումներին անտեղյակ «տեղափոխվածներին» իրենց սպասարկող հացի խանութներում մերժեցին հաց տալ։ Մերժվածներին շրջգործկոմում ուղարկեցին իրենց գրանցման վայրերի սպասարկող խանութները, որտեղ նրանց ևս մերժեցին։ Օդում կախված մնաց հարցը, թե ի վերջո այս խաչքուկի օրերին նրանց չստացած հացն ո՞վ է հատուցելու։ Բնականաբար՝ ոչ ոք, չի հատուցվում անգամ, չգիտես ում մեղքով, ամսվա մեջ թեկուզ մեկ օր չտրվածը, ուր մնաց թե... Իսկ փողոցներում շարունակում է եռալ թանկարժեք հացի առևտուրը, որը թերևս, ավելի է առատացել այս ամիս մինչև օրս հաց չստացածների բաժնի հաշվին։ Մինչդեռ Երևանի գործադիր կոմիտեն և շրջանային համապատասխան կոմիտեները բնակչությանը նախօրոք չեն զգուշացրել սպասվելիք փոփոխությունների մասին։ Փառք աստծո, զանգվածային լրատվության միջոցները օրվա հասանելի 350 գրամ հացի նման երկնից կախվածի կարգավիճակ չունեն...

Ռ. Խ.

Հայաստանը կմիանա ՆԱՏՕ-ի ծրագրին

ՓԱՐԻԶ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՄՏ։ Միջազգային ֆրանսիական ռադիոն տեղեկացնում է, որ հավաստի աղբյուրների համաձայն, Հայաստանը կմիանա ՆԱՏՕ-ի «Համագործակցություն հանուն խաղաղության» ծրագրին հոկտեմբերի 5-ին։ Ի դեպ, Կոպենհագենում գտնվող ՌԴ պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը հայտարարել է, որ Ռուսաստանը կտրականապես դեմ է նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների ՆԱՏՕ-ի լիիրավ անդամ դառնալու գաղափարին։ Իր դանիացի գործընկերոջ հետ հանդիպման ժամանակ նա նշել է, որ Ռուսաստանը պատրաստ է համագործակցել ՆԱՏՕ-ի հետ առկա պայմանավորվածությունների շրջանում, սակայն եթե նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունները փորձեն անդամակցել ՆԱՏՕ-ին, ապա Ռուսաստանի ռեակցիան ծայրահեղ բացասական կլինի։

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Իրանը զրավում է Հայաստանի տնտեսական շուկան

Հայ-իրանական հարաբերությունները նոր մակարդակի վրա

Հագուստեղենով և սննդամթերքով լի տաղավարներ, կենցաղային իրեր ու մանկական խաղալիքներ, ավտոմեքենաներ ու շինանյութեր. այս բոլորը գեղեցիկ, ճաշակով ձևավորված մարզահամերգային համալիրի սրահներում, ուր երեկ հանդիսավոր պայմաններում բացվեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտադրանքի մասնավոր ցուցահանդեսը։ Մասնավոր, որովհետև ի տարբերություն միջազգային այլ ցուցահանդեսների, այստեղ մասնակցում է միայն Իրանի առևտրի նախարարությունը։ Պաշտոնական արարողությանը, որի ժամանակ ելույթ ունեցան Հայաստանի փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Ահմադ Սոբհանին, Իրանի առևտրի փոխնախարար պրն. Բահադորանին, ինչպես նաև հանրապետության ժողգործիքների պետական համույթը։ Հաջորդեց անուշեղենով լի սեղանների ճաշակումն ու առաջին ծանոթությունը ցուցադրված ապրանքների հետ։

Ինչպես մեզ հայտնեց Իրանի առևտրի փոխնախարար պրն. Բահադորանին, ցուցահանդեսին մասնակցել են իրանական շուրջ 94 առևտրական և արտադրական ընկերություններ Երևան բերելով 159 տեսակի ապրանքներ, որոնց ընդհանուր քաշը հասնում է 204 տոննայի։ Նկատի ունենալով այն փաստը, որ ներկա ցուցահանդեսը ոչ միայն վաճառքի համար է, այլև շուկան ճանաչելու, նոր պայմանագրեր կնքելու, պրն. Բահադորանին նշեց, թե ապրանքների հիմնական խորամանկները Հայաստան կբերվեն այդ պայմանագրերի կնքելուց հետո։

Շատ սեղմ ժամկետներում կազմակերպված ցուցահանդեսի պատրաստման համար ծախսվել է 360 ժամ։ Այդ նպատակով, ինչպես նշեց ցուցահանդեսի շտաբի պատասխանատու պրն. Սալավաթին, Իրանի առևտրի նախարարությունից ժամանած յոթ ծրագրավորողների անմիջական ղեկավարությամբ 167 տարբեր բնագավառի մասնագետներ փորձել են իրականացնել ցուցահանդեսի կազմակերպման ողջ աշխատանքը։

Իսկ Իրանի դեսպանատան տեղակալ Մոհամմադ Քոլեյնիի ասելով, միայն կազմակերպական ծախսերը կազմել են 200-ից մինչև 300 հազար դոլար, որին աջակցություն է ցույց տվել Իրանի կառավարությունը։ Նրա ասելով, ապրանքների գները հիմնականում համապատասխանում են նման միջազգային ցուցահանդեսների համար նախատեսված չափանիշներին։ Պրն. Քոլեյնին նշեց նաև, թե ցուցահանդեսի հիմնական նպատակը ոչ թե վաճառքն է, այլ ապրանքների ներկայացումը։ «Այս ապրանքները կարող են արտահանվել նաև Հայաստանի վաճառականների կողմից», ասաց նա։ Ցուցահանդեսի տաղավարների ծանոթությունից հետո, ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը հայտնեց, թե նախորդ տարվա համեմատ այս տարվա ցուցահանդեսին մասնակից կազմակերպությունների շրջանակը լայնացել է, մանրավաճառության հոգեբանությունը փոխարինվել է տնտեսական ավելի մեծ կապեր հաստատելու ցանկությամբ։ «Եթե նախորդ ցուցահանդեսը և հանդիպումները ճանաչողական բնույթ ունեին, ապա այժմ պատրաստ են համատեղ ձեռնարկություններ ստեղծել, պայմանագրեր կնքել», ասաց փոխնախագահը։

Այս տարվա ցուցահանդեսին մասնակցելու ցանկություն են հայտնել նաև փոքր վաճառականներ։ «Մեզ համար կարևորը ոչ միայն արտաքին շուկայում մեր տեղը գրավելն է, այլև մեր դրացիների հնարավորությունների ուսումնասիրումը», նշեց փոխնախագահը։

Գագիկ Հարությունյանը հայտնեց նաև, թե երկկողմ հարաբերությունները մտնում են երրորդ փուլին, որի ընթացքում կկազմակերպվեն լուրջ արդյունաբերական ապրանքների ցուցահանդես։ Չէ՞ որ կան արդյունաբերական մասնագիտացված ոլորտներ, ուր Հայաստանն ու Իրանը համագործակցելու հնարավորություններ ունեն։ «Դա կօգնի ոչ թե միմյանցից շուկա խլելուն, այլ հնարավորություն կտա համատեղ շուկա ձևավորել», ասաց պրն. Հարությունյանը։

Պրն. Ահմադ Սոբհանին ասաց, թե ցուցահանդեսը իր վերջին ձեռնարկը չէ։ Այսօր Իրանի դեսպանատանը սկսվելու է հայ և իրանցի գործարարների տնտեսական հարցերին նվիրված սեմինար, որը կատարված աշխատանքի շարունակությունն է։

«Ես շատ լավ զգացումներով ու հանգիստ խղճով եմ գնում Հայաստանից, նկատի ունենալով, որ ինձ փոխարինելու է նա, որը նույնպես շատ փորձառու, աշխատասեր և շատ լավ անձնավորություն է», ասաց Ահմադ Սոբհանին։

Վերջում այցելուներին զգուշացնենք, որ ցուցահանդեսը գործելու է սեպտեմբերի 9-18-ը, մուտքի տոմսն արժե 50 դրամ, իսկ առևտուրը կատարվելու է դրամով և տարադրամով։

ՏԱԹՈՒԼ ԱՎԱՏՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Ուսանողությունը՝ անապագա ու աներազ, պարտադրանքի անհույս վիճակում, զիջելիս էլ՝ արժեզրկված...

Իհարկե, ԵՊՀ ուսանողների երեկվա «հանրահավաքում» այդպես էլ հայտնի չդարձավ, թե արդյոք ԵՊՀ ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանը տեղյա՞կ է, որ երկրորդ խմբում իրենց այդպես են ուսանողները ծանրաբեռնված բուհի ուսանողները։ Համենայն դեպս, ՀՀ բարձրագույն կրթության և գիտության նախարար Վարդգես Գևորգյանը իր օգնականի հետ լրագրողներից ու գիտաշխատողներից հետո թերևս միակ ոչ ուսանողն էր, որ գոնե մի քանի րոպեով ներկա գտնվեց ուսանողների ավելի հանրահավաքին նվիրված ուսանողության ազատ կրթական և ֆակուլտետային իրավունքների պաշտպանությանը։

Կազմակերպիչները հանրահավաքի խափանման գործում մեղադրեցին համալսարանի վարչական գործողությունները և ուսանողական խորհուրդների կառավարումը։ Սակայն, ավելորդ չէր լինի հաշվի առնել նաև այն ենթադրությունը, որ հանրահավաքի չեկածների մի մասն, այնուամենայնիվ, ապահով վիճակում է, մյուս մասն էլ առանձնապես մեծ հույսեր չի փայփայում դեպի նման միջոցառումները։

Ի դեպ, ԵՊՀ ուսանողական արհկոմը սեպտեմբերի 9-ը հայտարարել էր ուսանողների սոցիալական և ֆինանսական իրավունքների պաշտպանության օր, և այս առթիվ համար կարգախոս ընտրել «Երաշխավորված իրավունքներ»։ Չկայացած միտինգը սկսվել համալսարանի կենտրոնական մասնաշենքի պուրակում։ Բուհի 8600 ուսանողից այստեղ հազիվ 200-ն էր ներկա։ ԵՊՀ ուսանողական արհկոմի նախագահ Լևոն Երիցյանը հայտնեց, որ իրենց առաջին քայլերից մեկը բուհերի 15-ից ավելի ուսանողական կազմակերպությունների միավորումն է, ապա իրավապաշտպանական հանձնախմբի ստեղծումը։ Երիտասարդ իրավաբանների միության նախագահ Կարեն Զաքոյանն արտահայտվեց «օրենսդրությունը բուհական ուսանողական ընթացքի» ներմուծելու օգտին։ «Այս առթիվ ընդդիմությունը ցույց տվեց, որ 4 հիմնական մասնագիտության խմբեր ներդրել են բուհերում օտար լեզուներ, մենեջմենթի, իրավագիտության և բժշկության։ Այս դպրոցներում ընդունելությունը չի համապատասխանում պահանջներին (վարձավճարը կազմում 60-ի փոխարեն 103 դոլար է ընդունվել)», ասաց նա։

Ինչևէ։ Տպավորություն կար, որ երեկվա ուսանողները մնացել էին միայնակ։ Միայն ավելացնենք, որ դեռ կան բուհի ուսանողի միջին թոշակը մեր երկրում 296 դրամ է։

ԱՆՈՒՇ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Ստուպիշինը մեկնեց, շրջապատված յուրայիններով

Երեկ, սեպտեմբերի 9-ի վաղ առավոտյան, Երևանից Մոսկվա մեկնեց Հայաստանում Ռուսաստանի դեսպան Վլադիմիր Ստուպիշինը։ Ինչպես արդեն հաղորդվել է, լրացել էր նրա դեսպանի պաշտոնավարության ժամկետը, և այս շաբաթվա սկզբում նա արդեն հրաժեշտ էր տվել Հայաստանի բարձր պաշտոնյաներին։ Զվարթնոց օդանավակայան դեսպանին ճանապարհելու էին եկել ռուսական դեսպանատան դիվանագիտական ողջ անձնակազմը, ինչպես նաև Աերոֆլոտ Ռուսական ավիաուղիներ ընկերության և ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի ներկայացուցիչներ։ Մյուս կողմից, Հայաստանի արտգործնախարարությունից ոչ ոք չէր եկել նրան դեսպանին հրաժեշտ տալու, թեև դիվանագիտական արարողակարգը սովորաբար դա պարտադրում է և Երևանում նրա հաջորդ դեսպանի՝ Անդրեյ Ուռնովի ժամանման հարցը դեռևս անորոշ է։

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Ավանդատուների հանրահավաքը դիմեց նախագահին

«Եթե կառավարությունը չձեռնարկի շտապ միջոցներ, ապա դժգոհությունը կվերածվի լուրջ սոցիալական պայթյունի»։ Այսպիսի հայտարարությամբ հանդես եկան երեկ Երևանի Ազատության հրապարակում տեղի ունեցած մի շարք ֆինանսական և կոմերցիոն կազմակերպությունների ավանդատուների հանրահավաքի մասնակիցները։ Նրանք հայտարարեցին տուժած ավանդատուների կոմիտեի ստեղծման մասին։ Միաժամանակ նշվեց, թե պետք է ստեղծել հայ ավանդատուների բարեգործական միություն։ Հավաքվածներին ներկայացվեց Հայաստանի Գերագույն խորհրդի 9-րդ նստաշրջանին ուղղված մի նամակ, որում առաջարկվում էր հանդես գալ իրավական նախաձեռնությամբ, որպեսզի ընդունվեն այնպիսի օրենքներ, որոնք կպաշտպանեն շարքային ավանդատուների շահերը։ Նշվեց նաև, որ հարկային տեսչության և իրավապաշտպան մարմինների անհրաժեշտ հսկողության բացակայության պատճառով տուժել են գրեթե 30 հազար քաղաքացիներ, որոնք մեկ միլիոնից ավելի ամերիկյան դոլար են ներդրել այդ ընկերություններում։ Ելույթ ունեցողներից մի քանիսը այդ երևույթն անվանեցին պետական պաշտոնյա անձանց կողմից իրականացվող «ռեկետ»։ Հայտարարություն նամակներ են ուղարկվել նաև ՀՀ նախագահին և վարչապետին, գլխավոր դատախազին և կենտրոնական բանկի նախագահին։ Հավաքվածները կոչ արեցին ՀՀ նախագահին պաշտպանել իր քաղաքացիների իրավունքները, ապահովել արդարություն, սոցիալական պաշտպանվածություն։ Իսկ կենտրոնական բանկին առաջարկվեց առկա ռեզերվներից երկու տոկոսի չափով փակել տուժած քաղաքացիների պարտքերը։ Հավաքվածները որոշեցին սեպտեմբերի 12-ին հավաքվել ՀՀ ԳԽ-ի շենքի մոտ և պահանջել պատգամավորների աջակցությունը։

Ն.Զ.

6900 ապաստանյալ հայ Գերմանիայում

ԲԵՌԼԻՆ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՄՏ։ Վերջին շրջանում Հայաստանը լքողներից շատերը ուղևորվում են Գերմանիա։ Ըստ ապաստանյալների հետ զբաղվող պետական վարչության տվյալների, Գերմանիայում ներկայումս կան 6900 հայ ապաստանյալներ, որոնք դիմել են փախստականի կարգավիճակ ստանալու համար։ Սակայն դիմումները մեծ մասամբ մերժվում են։ Ցարդ միայն 33 հոգի են դրական պատասխան ստացել իրենց դիմումներին։ Մերժվողները կամ վերադարձել են Հայաստան, կամ էլ մեկնել են արևմտաեվրոպական այլ երկիր։ Կան նաև որոշ թվով հայեր, որոնք ժամանակավորապես հանդուրժվում են գերմանական իշխանությունների կողմից։ Հարկ է նշել, որ կենցաղային ապրելակերպի պայմանները Գերմանիայում բավարար պատճառ չեն նկատվում ապաստանյալի կարգավիճակ տալու համար։ Դիմորդն այստեղ պետք է ապացուցի, որ իր նկատմամբ առկա է քաղաքական կամ որևէ այլ ծրագրված հալածանք, որը կարող է սպառնալ իր կյանքին։ Մինչդեռ Գերմանիա ժամանած հայերը հիմնականում առաջ են մղում Հայաստանի անտանելի կենցաղային պայմանները, ինչն էլ մերժման պատճառ է դառնում։

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երևան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7-8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՀՈՒԼԻԵՏ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Չի կարելի ասել, թե Ռուսաստանը նախքան այդ հրամանագիրը ոչինչ չէր ձեռնարկել Միջին Ասիայում ռուսալեզու բնակչության պաշտպանության նպատակով: Ռուսաստանի ղեկավարությունը Միջին Ասիայի ռուսալեզու բնակչությունը որպես հզոր քաղաքական գործոն էր օգտագործում տարածաշրջանի երիտասարդ ինքնիշխան պետությունների վրա ճնշում գործադրելու համար: Միջինասիական որոշ հանրապետություններում ռուսալեզու բնակչությունը զգալի տոկոս է կազմում ընդհանուր բնակչության մեջ (օրինակ, Ղազախստանում), մյուսներում պակաս է, բայց դա արդեն կարեւոր չէ: Ի դեպ, ռուսալեզու բնակչության խնդիրը քաղաքական գործոն դարձնելու համար միանգամայն բավարար կլինեին նաեւ մի քանի մարդ:

2-րդ աշխարհամարտի տարիներին բռնի կերպով Միջին Ասիայում վերաբնակեցվեցին տասնյակ հազարավոր ռուսներ, հայեր, լեհեր, ինգուշներ, մեսխեթցիներ, գերմանացիներ եւ ուրիշ շատ ժողովուրդներ: Արեւմտյան շրջաններից էվակուացվեցին բազմաթիվ ռուսներ, ուկրաինացիներ, բելոռուսներ, որոնց մի մասն այստեղ մնաց պատերազմից հետո: Ռուսների եւ մյուս սլավոնական ժողովուրդների 2-րդ արտահոսք: Ազգամիջյան հակասությունների այդպիսի բացասական զարգացմանը նպաստում էին սոցիալական անհավասարության աճը, աշխատանքի վարձի անկումը, համընդհանուր կաշառակերությունը, կառավարող կուսակցական-պետական բյուրոկրատիայի կեղծիքն ու ցինիզմը: Այս պայմաններում «ինտերնացիոնալիզմի» եւ ազգամիջյան հաղորդակցման լեզվի դերի վերաբերյալ ծիսական երդումները, - 1989 թ. ազգային հարցերին նվիրված խորհրդաժողովում իր ելույթում ընդգծեց Ռուսաստանի ԳԱ թղթակից անդամ Վ. Ա. Մասոնը, - ուղեկցվում էին կադրային եւ այլ գործողություններով, որոնք միտված էին ուղղակի ազգայնականության»: Գիտնականի այս համարձակ խոսքերը հնչեցին չափազանց ուշ: ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո ռուսալեզու բնակչությունը շատ կայուն քաղաքական գործոն դարձավ ինչպես Միջին Ասիայի տեղական իշխանությունների, այնպես էլ Ռուսաստանի ղեկավարության ձեռքին:

Կենտրոնի ճնշումից ազատված միջինասիական հանրապետությունների պետական իշխանությունները լիովին փոխեցին իշխանության գործադիր եւ օրենսդիր մարմինների կազմը, դրանք համալրելով հիմնականում ազ-

ու ֆաբրիկաներ: Բայկոնուրի տիեզերակայանի ճակատագրի անորոշությամբ Ռուսաստանի ու Ղազախստանի ղեկավարների վեճից հետո, երբ ավարտվեց Ռուսաստանի կողմից դրա վարձակալումը, Ղազախստանի լրջորեն վախեցած նախագահը որոշեց փոխել իր մայրաքաղաքը եւ այն փոխադրել հյուսիս, հույս ունենալով, թե ժամանակի ընթացքում ղազախ բնակչությունը կհոսի այնտեղ, եւ ռուսներն ու Ռուսաստանն այլեւս չեն հավակնի այդ տարածքին: 1991 թվականից հետո Միջին Ասիայից ռուսների ու ռուսալեզու մյուս անձանց արտագաղթի տեմպերը հաստատում են Ստանիսլավ Գովորուխինի ճառայլ կանխագուշակումները, որը երկու տարի առաջ ջիղ էր նկարագրել այդ խնդրի մասին: 1991 թվականից ի վեր Միջին Ասիայի հանրապետություններից Ռուսաստան են մեկնել մոտ 2 միլիոն ռուսներ եւ ռուսալեզու անձինք:

Միջինասիական հանրապետություններում ռուսալեզու բնակչության խնդիրը որպես քաղաքական գործոն է օգտագործում նաեւ Ռուսաստանի ղեկավարությունը: Ու արդեն Ռուսաստանը շատ լավ ճանաչել է իր ճնշման տնտեսական լծակները: Ղազախստանում էներգամատակարարների հարցն է: Միայն առաջին հայացքից է թվում, թե

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ռուսալեզու բնակչությունը Միջին Ասիայում

ԱՊՀ երկրներում եւ Մերձբալթիկայում ապրում են 25 միլիոն ռուսներ եւ էթնիկապես Ռուսաստանի հետ կապված 11 միլիոն այլազգիներ: Միանգամից «սփյուռքի», իսկ Մերձբալթիկայում «օկուպանտների» վերածված այդ մարդիկ զգում են Ռուսաստանի օգնության կարիքը: Ինչպես հայտնի դարձավ մամուլի հաղորդումներից, արդեն պատրաստ է Ռուսաստանի նախագահի հրամանագրի նախագիծը, որով ենթադրվում է այդ մարդկանց տալ [illegible]: Սակայն չի կարելի խոսել ԱՊՀ տարբեր երկրներում ապրող բոլոր այդ խնդրի լուծման նկատմամբ Ռուսաստանի ղեկավարության միասնական վերաբերմունքի մասին: Ռուսալեզու բնակչության այդ վիճակի [illegible] որպես քաղաքական գործոն է օգտագործվում ԱՊՀ երկրների հետ խնդիրներ լուծելիս: Ընդհանուր առմամբ այդ երեւույթի [illegible] միտումներն արդեն [illegible]: ԱՊՀ երկրներում ռուսալեզու բնակչության խնդիրը կարելի է բաժանել [illegible]. Միջին Ասիա, Անդրկովկաս, Մերձբալթիկա: Այս շարքի առաջին հոդվածը ներկայացնում ենք ձեր ուշադրությանը:

զանգվածային գաղթը Միջին Ասիայից ունեցավ «խամ ու խոպան հողերի յուրացման» տարիներին: Դրա հետեւանքով 20-30 տարում միջինասիական հանրապետությունների հասարակությունների ժողովրդագրական կառուցվածքն անճանաչելիորեն փոխվեց:

Շրջանում արդեն ռուսալեզու բնակչության աճի շնորհիվ ուժեղանում են ռուսացման երեւույթները եւ միաժամանակ ձուլման միտումները: Միջին Ասիայի այս ամբողջ էթնիկական ծաղկեփունջը ձուլման տեսանկյունից կարելի է հստակորեն սահմանազատել երկու ուղղության: Առաջինը եվրոպական ազգային փոքրամասնությունների՝ հայերի, ուկրաինացիների, բելոռուսների ձուլումն է, որոնք կենտրոնացած են հիմնականում քաղաքներում եւ ինտենսիվ լեզվական ու մշակութային շփումներ են ունեցել ռուս բնակչության հետ: Երկրորդ ուղղությունը Միջին Ասիայի բնիկ ժողովուրդների հետ թյուրքալեզու ազգային փոքրամասնությունների ձուլումն է:

Արդեն 50-ական թվականների կեսին Ռուսաստանի ձուլման միտումները [illegible] մահմեդական բնակչություն ունեցող շրջաններում ընդհանուր առմամբ բախվեցին մի երեւույթի, որը հարցականի տակ դրեց ոչ միայն կայսերական էթնոժողովրդագրական քաղաքականության ճշտությունը, այլեւ Ռուսաստանի սկսած դարավոր գաղութացման բուն արդյունքները: Դա մահմեդական ժողովուրդների բնական աճի կտրուկ ու կայուն ուժեղացումն էր, որը պայմանավորված էր մի շարք պատմական, էթնոքաղաքական, մահմեդական, սոցիալ-կենցաղային եւ այլ գործոններով: 1959-1970 թթ. խիստ մոտավոր միջազգային կացության տվյալների համաձայն, Միջին Ասիայի եւ Ղազախստանի տեղացի բնակչության աճի տեմպերը այդ ընթացքում մոտավորապես եռակի գերազանցել են միութենական ցուցանիշը: Միեւնույն ժամանակ միայն ներգաղթի հաշվին բնակչության աճը կազմել է 1,2 միլիոն մարդ:

70-ական թթ. սկզբներին, Ռուսաստանի կողմից Միջին Ասիայի գաղութացման ամբողջ պատմության մեջ առաջին անգամ այստեղ դիտվեց գաղթի [illegible] բացասական հավելաճը, այսինքն սկսվեց եվրոպացի բնակչության՝ ռուսների, ուկրաինացիների, բելոռուսների, հայերի, հրեաների կայուն*

գային կապերով: Մեծ դեր խաղաց միջինասիական հանրապետությունների ղեկավարների լեզվական նոր քաղաքականությունը, որոնք կողմնորոշվեցին դեպի Թուրքիայի ընդունած լատինատառ այբուբենը: Ռուսալեզու բնակչության երեխաների հետագայում ավելի խոր ճգնաժամ դարձավ շրջանի երկրների իշխանությունների այն որոշումների հետեւանքով, որոնց համաձայն փակվում էին ռուսական դպրոցները եւ կրճատվում էր ռուսաց լեզվի դասավանդման ծավալը: Ռուսալեզու բնակչության ներկայացուցիչների ավելի քան երկրորդ գանգատներ, օրինակ, Տաջիկստանում միայն զանգվածային [illegible] մերժում ստացան: Այսպես, հանրապետության խորհրդարանում երկու ռուս պատգամավորներից մեկը հանդես եկավ ռուսերենը երկրորդ պետական լեզու հռչակելու առաջարկությամբ, բայց ի պատասխան ելույթ ունեցավ հենց խորհրդարանի նախագահ Էմոմալի Ռախմոնովը (որի քաղաքական ճակատագիրը լիովին կախված է Մոսկվայից), ասելով. «Եթե մենք այդպես վարվենք, ապա ի՞նչ կասեն Տաջիկստանում ապրող մեկ միլիոն կիրգիզները»: Միջինասիական հանրապետություններում լուծված չէ նաեւ կրկնակի քաղաքացիության խնդիրը:

Շատ հետաքրքիր է մեկ ուրիշ հայտնի քաղաքական գործչի՝ Ասկար Ակաեւի դիրքորոշումը, որը ռուսալեզու բնակչության ներկայացուցիչների հետ հանդիպումներից մեկի ժամանակ նրանց մեղադրեց պասիվության եւ այն բանի համար, թե նրանք իրեն «մենակ են թողել խորհրդարանում խմբագրական մեծամասնության դեմ մղվող պայքարում»: Զգալով փոփոխել իր երկրի ժողովրդավարական պատկերը, էլ ավելի հեռուն գնաց Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը: Այդ հանրապետությունում բարձր պաշտոններում դեռ կարելի է հանդիպել ռուսալեզու ժողովուրդների ներկայացուցիչների: Այստեղ խնդիրը առաջին հերթին հյուսիսային տարածքներն են: Պահանջվում են ղազախները: Այնտեղ հիմնականում խտաբնակ գյուղատնտեսական շրջաններ են: Յուրացված խամ ու խոպան հողերում բնակվում են ռուսալեզու ժողովուրդներ, որոնք այդ երբեմնի ամայի վայրերը դարձրին ծաղկուն երկրամաս, կառուցելով քաղաքներ, գործարաններ

Ղազախստանն ի վիճակի է դրանցով իրեն ապահովել, քանզի Միջին Ասիայի տնտեսական հանգույցին լավատեղյակ անձանց հայտնի է, որ Ղազախստանն առանց բենզինի ստանալու համար պետք է անձամբ նավթ արտահանի Ռուսաստանի նավթամշակման կոմբինատներ: Այսինքն, վերջնական արդյունքը տնօրինում է դարձյալ Ռուսաստանը: Անցյալ տարվա ամռանը Ղազախստանում ծագած բենզինի ճգնաժամից հետո Նուրսուլթան Նազարբաեւն ուղղակի հայտարարեց, թե Ռուսաստանին հացահատիկ չի վաճառի: Բայց այդ համարձակ ելույթը շատ հակառակ արդյունքը տվեց «չհրապարակված» ռուս-ղազախական պայմանագրերով: Ղազախստանը չկարողացավ անցյալ տարի հացահատիկ վաճառել նույնիսկ Վրաստանին: Եւ ռազմական միության գաղափարը, որով արդեն մի քանի տարի հանդես է գալիս Ղազախստանի ղեկավարը, դեռ չի արժանացել Ռուսաստանի ղեկավարության պատշաճ ուշադրությանը:

Անկասկած, այդ շրջանում Ռուսաստանի շահերը մեծ են, բայց միաժամանակ շրջանի համար ծավալված է դաժան մրցակցություն, եւ Ռուսաստանի ու միջինասիական տեղական իշխանությունների քաղաքական վարքագծի համակցված մերժողների համակարգում ռուսալեզու բնակչությունը զբաղեցնում է ամենաառաջին տեղը: Ահա թե ինչու Բորիս Ելցինի հրամանագրերի նախագիծը ենթադրում է երկկողմ պետական համաձայնագրերի շրջանակներում օգնության հասցում արտասահմանի ռուս բնակչությանը: Փորձագետները նպատակահարմար են գտնում Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ երկրների միջեւ երկկողմ պայմանագրեր կնքել՝ գաղթի կանոնավորման եւ ռուս ու ռուսալեզու բնակչության հայրենադարձման համար: Ենթադրվում է նաեւ հստակ բազմակողմ համաձայնագիր կնքել անցումային ժամանակաշրջանի (5-10 տարի) սահմանելու մասին, որի ընթացքում լայնորեն կկիրառվեին կրկնակի քաղաքացիությունը, սահմանային ռեժիմի դյուրացումը եւ այլն:

Այդ նախագիծը վկայում է, որ Ռուսաստանն ստանձնել է ոչ միայն իր, այլեւ ԱՊՀ բոլոր երկրների համար եւս մեկ կարեւոր ազգամիջյան խնդրի լուծումը:

ՌՈԶԻ ԳԱՐԻԲՅԱՆ
Պատմագիտության թեկնածու

ՏԱՐԱԾՔ

Տաջիկստան. Ընտրություններն ու հանրաքվեն հետաձգվեցին

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ, ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ: Սեպտեմբերի 25-ի փոխարեն Տաջիկստանում նախագահի ընտրությունները եւ նոր սահմանադրության ընդունման վերաբերող հանրաքվեն կանցկացվեն նոյեմբերի 6-ին: Այդ որոշումն ընդունվեց հանրապետության խորհրդարանի նստաշրջանում: Նախագահական ընտրությունների եւ հանրաքվեի պատրաստությունը կուղեկցվի անհարկի խայլերով եւ երկրի մթնոլորտի ընդհանուր վատթարացմամբ, ասվում է Տաջիկստանի կոմկուսի կենտկոմի նախագահության հայտարարության մեջ, որը հրապարակվել է «Գոլոս Տաջիկիստանա» թերթում: Փաստաթղթի հեղինակները նաեւ մտահոգություն են հայտնում վերջերս հանրապետությունում քաղաքական իրավիճակի սրման առնչությամբ:

Բուտրոս-Ղալիի ներկայացուցչի եւ տաջիկ ընդդիմության երկխոսություն

ԻՍԼԱՄԱԲԱԴ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի հատուկ ներկայացուցիչը պետք է մոտ ժամանակներս Թեհրանում տաջիկական ընդդիմության ղեկավարների հետ հանդիպում ունենա, որպեսզի նրանց համոզի դադարեցնել զինված պայքարը: Այդ մասին Պակիստանի մայրաքաղաքում, մամուլի ասուլիսում հայտարարեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին, այդ երկիր կատարած այցի ընթացքում: Նա ընդգծեց իր լավատեսությունն այն առնչությամբ, որ հանդիպման շնորհիվ կարող է ստորագրվել Տաջիկստանի կառավարության եւ ընդդիմության համապատասխան փաստաթուղթ:

Ինդոնեզիան Թուրքմենիային կօգնի ստանալու պարտքերը

ԱՇԽԱԲԱԴ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՄՆԱՐՔ, ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ: Ինդոնեզիան մտադիր է Թուրքմենիային օգնել Վրաստանից եւ Ուկրաինայից ստանալու պարտքերը բնական գազի մատակարարումների դիմաց: Ինչպես հայտնեց «Պրիմա կոմերսինդո» ընկերության նախագահ Հաշիմ Ջոյոխադիկուսումոն, Ջակարտան ծրագրում է Թբիլիսիից եւ Կիեւից ծովային մի քանի նավ գնել, պայմանով, որ իրենց ստանալիք տարադրամի մի մասը հաշվեգրվի գազի դիմաց պարտքերի մարմանը:

Ռոստով. Եզակի խորհրդաժողով

ԴՈՆԻ ՌՈՍՏՈՎ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՐՔ: Սեպտեմբերի 20-22-ը Ռոստովի բժշկական ինստիտուտում կանցկացվի աշխարհում նմանը չունեցող «Սեռական սպանությունները եւ սոցիալական ագրեսիան» միջազգային խորհրդաժողովը: Դրա կազմակերպիչներն են Ռոստովի բժշկական փորձարարական «Ֆենիքս» գիտական կենտրոնը եւ Սերբսկու անվան սոցիալական ու դատական հոգեբանության ռուսական գիտական կենտրոնը: «Ֆենիքսի» փոխնախագահ Այնհոհ Անդրեեւի խոսքերով, դա զուտ բժշկական խորհրդաժողով չէ: Ռոստովում կհավաքվեն Մեծ Բրիտանիայի, Գերմանիայի դատական հոգեբուժության առաջատար մասնագետներ, ԱՄՆ Հետաքննությունների դաշնային բյուրոյի, Ռուսաստանի ՆԳՆ ակադեմիայի եւ գլխավոր դատախազության գիտահետազոտական ինստիտուտի փորձագետներ, ԱՊՀ երկրների դատական հոգեբույժներ: Աշխարհը ծանոթ է վերջին տարիներին սեռական հանցագործությունների թվի աճից, որ կատարում են մոլագար մարդասպաններ: Երբեմն այդ հանցագործների զոհերը տասնյակներ են հասնում:

Ներկա խորհրդաժողովի նպատակն է հոգեբանների, հոգեբույժների եւ իրավաբանների միջեւ ընդհանուր լեզու գտնել, մարդասպանների գործողությունների վերլուծության փորձի փոխանակում կատարել եւ վերջապես ստեղծել հոգեբուժության նոր բաժին, որի խնդիրն է նպաստել նման գործերի հետաքննությանը»:

Վրաստան. Տնտեսությունը կրեց անդառնալի կորուստներ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՐ-ՏԱՍՍ: «Վրաստանը կորցրել է Ռուսաստանի շուկայում իր ավանդական արտադրանքի իրացման շուրջ 80 տոկոսը, արտադրանք, որը նախկինում պահանջարկ էր վայելում այնտեղ: Դա անդառնալի կորուստ է, քանի որ նախկին դիրքերին հասնելը շատ դժվար կլինի», այսպիսի խոստովանություն արեց հանրապետության Նախարարների կաբինետի մի պատասխանատու աշխատակից ընթացիկ տարվա սկզբից ի վեր Վրաստանի սոցիալ-տնտեսական դրության վերաբերյալ Թբիլիսիում վիճակագրական տվյալների հրապարակումից հետո:

Այդ փաստաթուղթը վկայում է ծանրագույն վիճակի խորացումը ժողովրդական տնտեսության բոլոր ճյուղերում:

Օրինակ, այս տարի 1990 թվականի համեմատությամբ 12 անգամ պակաս գինի, 8 անգամ պակաս խաղող է հանձնվել: Գրեթե նույնքան էլ պակասել է վրացական գինիների ու կոնյակի արտադրությունը: Այդ միտումները խորանում են:

Կարգածի հետ համեմատելի այդ երեւույթները բնորոշ են նաեւ Վրաստանի արդյունաբերությանը: Օրինակ, մեքենաշինական համալիրում մեխանիկական արտադրանքի թողարկումը միջին հաշվով կրկնակի նվազել է: Էլ ավելի վատ վիճակի մեջ են մեքենաշինությունները. փաստորեն դադարել է էլեկտրատուրբինների, գյուղի համար նախատեսված բեռնատար ավտոմեքենաների, էլեկտրամոտորների, հաստոցների արտադրությունը:

Հեռանկարներ չեն երեւում ինչպես կան համալիրում:

Նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի կառավարման օրոք ներկայիս ԱՊՀ հանրապետությունների մեր հուսալի գործակիցների հետ տնտեսական բոլոր կապերի անխոհեմ խզումը, վերջերս ավարտված քաղաքացիական պատերազմը, ներկայիս հասարակական-քաղաքական կայունությունից հեռու կացությունը ահա, Վրաստանի Նախարարների կաբինետի պատասխանատու աշխատակցի կարծիքով, առանց են բնավ էլ ոչ լրիվ ցուցակը այն պատճառների, որոնք հանրապետությունը հասցրին տնտեսական աղետի եզրին:

■ *Վլադիմիր Չխոփանին ԱՊՀ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ:* *Վրաստանի պաշտպանության նախարարությունում հայտնեցին, որ Վրաստանի ներքին գործերի նախկին նախարար Վլադիմիր Չխոփանին նշանակվել է ԱՊՀ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ: Սեպտեմբերի 6-ին նա մեկնել է Մոսկվա:*

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

պոեզիա

Հիմա կարող ենք վստահորեն ասել՝ քանդակագործ Արտեմ Հարությունյանը ժամանակակից հայ պոեզիայի ամենաինքնատիպ դեմքերից է. իր սերնդի դիմանկարը ...

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Արեւելյան եւ արեւմտյան պոեզիաների խաչմերուկին... առանց աշխարհագրական սահմանների

Գրախոսություն Արտեմ Հարությունյանի ԱՄՆ-ում հրատարակած երկու գրքի առթիվ

ԵՐՎԱՆԴ ԱԶԱՏՅԱՆ

... «Portraits and Profiles» ... Edwin Mellow ...

Նյու Յորք. հունիս 1993. Արտեմ Հարությունյանն ու Երվանդ Ազատյանը

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **միջազգային**

Ծոցի պատերազմի ավարտից այս կողմ Իրաքի դեմ կիրառվող տնտեսական պատժամիջոցները, ինչպես և սարօրինակ թվա, առաջին հերթին հարվածեցին հենց այն կիրառող մի շարք երկրների տնտեսությանը:

Պատժամիջոցներն, անշուշտ, հասան իրենց նպատակին, նավթի հսկայական պաշարների շնորհիվ երբեմնի ծաղկուն առողջ Իրաքն այսօր շատ բանով հիշեցնում է շրջափակման ճիրաններում հայտնված Հայաստանը:

Ինչպես Երևանում, այնպես էլ Բաղդադում սննդամթերքների և առաջնահերթ ապրանքների պակաս չկա, բանն որ էմբարգոն ճնշվում է անհնարավորության ճանապարհներով: Գլխավոր խնդիրը ժողովրդի կենսամակարդակի խիստ գլորումներն, ոչ էլ առևտրային ըստ նակիցների խառնաշփոթ նյութական փոխանակությունը: Արդեն այս տարվա սկզբներին արտգործնախարարի առաջին տեղակալ Օգդեն Սանբերկը ոչ պաշտոնական այցով եղավ Բաղդադում, տնտեսական հարաբերությունների վերականգնման հնարավորությունները շոշափելու նպատակով: Դրան հետևեցին առևտրական պատվիրակությունների այցելությունները, և արդեն զարման վերջերս Անկարան բարձրաձայն սկսեց խոսել իր տարածքով անցնող իրաքյան խողովակաշարով կուտակված նավթը արտահանելու մասին, ինչը սուր վեճերի առիթ հանդիսացավ Անկարայի և Վաշինգտոնի միջև: Գնալով պարզ էր դառնում, որ Թուրքիան պատրաստվում է գնալ վճռական քայլերի՝ իր բարձ գործընկերների հետ ճնշարկել է խորհրդակցական վերաբահարկման տնտեսական հնարավորությունները: Ըստ նախնական հաշվարկների, Թուրքիան 7 ամիս մինչև կարողանա նավթ ստանալ խողովակաշարով բավական էժան գներով: Դրա դիմաց բարձրակարգ քննադատները Իրաք են տեղափոխելու սննդամթերք և դեղորայք: Վերջին հանգամանքն անշուշտ կարևոր է, բանն որ Թուրքիայի և Իրաքի միջև ցանկացած փոխադրումներն իրականացվում էին Հաբուրի սահմանային դյանի միջոցով, որը փակ է ՄԱԿ-ի որոշմամբ: Ուրեմն ինչ. Թուրքիան բացահայտորեն խախտում է ՄԱԿ-ի որոշումը: Ըստ երևույթին, այո: Սակայն դա բարձր մեկ նպատակ ունի. «Հյուրիյեթ», 31 օգոստոս): Անկարան այս հարցում ս

ԵՐԹԱԼ

Թուրքիան խախտում է իրաքյան էմբարգոն

անկում է: Ինչպես վկայում են վերջերս այս երկիր այցելած բարձր լրագրողները («Հյուրիյեթ», 30 օգոստոս) գործարանների մեծամասնությունը կանգնած է հումքի և սարքավորումների պակասի պատճառով: Գնալով դժվարանում է էլեկտրակայանների անխափան աշխատանքի ապահովումը: Արագ շարժվում անհերկայան մեկ դոլարի դիմաց տալիս են 500 իրաքյան դինար այն դեպքում, երբ խոհեմեների միջին աշխատավարձը չի գերազանցում 2000 դինարը (4 դոլար): Մի շարք ապրանքների սակայական գները եւս հիշեցնում են Երևանյանը 1 կգ շաքարն արժե 260 դինար, միսը 400-500 դինար և այլն:

Ընդհանրապես ցանկացած տարածաշրջանում որևէ երկրի նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցներ, առաջացված լինեն դրանք, թե ոչ, բերում են նրան շարժման պատժականություն ձևավորված առևտրատնտեսական համակարգի խախտմամբ դրանից բխող բոլոր հետևանքներով: Դա վաղ օրինակն են Սերբիայի դեմ կիրառվող սահմանափակումների բացասական հետևանքները բազմաթիվ (և ոչ միայն բալկանյան) երկրների համար, իրաքյան շուկայի կորստի պատճառով վնասները թե նրա հարևանների, և թե մի շարք արևմտյան երկրների համար և այլն: Պատահական չէ, որ վերջերս Թուրքիան և Ռուսաստանը ջանքեր են գործադրում իրաքյան էմբարգոն վերացնելու ուղղությամբ: Հատկապես տուժված է Թուրքիան:

Համաձայն իր անկեղծ դիմների, ՄԱ կորցրեց պաշտոնապես ոչ ֆինանսական կան հարցերի, ժամանակին ու սառն ծաշրջանի սահմանահատման խնդրի հորթային հարցի վերաբերյալ Անկարայի և Բաղդադի շահերը համընկնում են (Երկրում էլ դեմ են Իրաքի հյուսիսում քրդական ինքնավարությանը և Իրաքի տրոհմանը): Այս հարցում նրանց հետ համերաշխ են նաև Դամասկոսը և Թեհրանը, ինչը բացահայտ շեշտել է հիշյալ երկրների արտգործնախարարների հանդիպումների ժամանակ:

Հենց այս առումով ոչինչ է զգուշանալ Սուլեյման Դեմիրելի օգոստոսի վերջին Հորդանան կատարած մեկօրյա այցը, որտեղ, ամենայն հավանականությամբ, Թուրքիայի նախագահը Հորդանանի թագավորի հետ քննարկել է Ամմանի օգնությամբ Իրաքի հետ առևտրատնտեսական կապերը վերականգնելու հարցը, բանն որ էմբարգոյի կիրառման տարիներին Հորդանանը վերածվել էր Բաղդադին արտաքին աշխարհի հետ կապող գլխավոր երակի:

Դրան հետևեց բարձրակարգ գործարար շրջանների բազմամարդ պատվիրակության (Թուրքիայի առևտրաարդյունաբերական պալատների նախագահ Յալչըն Էրգենի գլխավորությամբ) օգոստոսի 29-ին Բաղդադ կատարած այցը, որի ընթացքում նրանց ընդունեց Իրաքի նախագահի առաջին տեղակալ Թահա Յասին Ռամազանը: Վերջինս այս առիթով օգտագործեց Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերին պաշտոնական հանդիպման վերաբերյալ առաջարկ հղելու:

Հենց նույն օրերին Անկարա էր ժամանել իրաքցի մասնագետներից կազմված մի պատվիրակություն, որ սույզը է ՄԱԿ-ի և ԱՄՆ-ի ընդլայնի համաձայնությունը և չի բացառված, որ մոտ ժամանակներս այն կիրականացվի Հասուն բանաձևով: Առաջ անցնելով ասենք, որ Հաբուրի սահմանադրման, բեկում և առօրինի, այսօր ասելն գործում է: Իրաքի Բաասյան կառավարության օրգան «Ալ Թաուրա» թերթն այս փաստը գնահատել է որպես ՄԱԿ-ի կողմից 4 տարի ի վեր կիրառվող պատժամիջոցների մասնակի վերացման նախանշան: Լայն տեղ տալով Չիլլերի Հաբուրի բացմանը վերաբերող հայտարարություններին, թերթը նշում է, որ անհրաժեշտ տնտեսական այս պատժամիջոցներից մեծապես տուժում են Իրաքը, Թուրքիան, Ռուսաստանը և տարածաշրջանի մյուս պետությունները: Վերջերս Մոսկվայում կայացած ռուս-իրաքյան բանակցությունները ցույց են տալիս Ռուսաստանի ձգտումը փոխանակությունը հօգուտ պատժամիջոցների վերացման:

Կրկնենք մեկ անգամ ևս առաջացված է այն ճշմարտությունը, որ մեր փոքր բոլոր երկրների համար տնտեսական շահն առաջնային է, իսկ մարդու իրավունքների և ժողովրդավարության մասին շաղակրատանքներ երկրորդական: Դրա վկայությունն է նաև արևմտյան պետությունների շարունակվող բանակցությունները արտաքին մերձավորության սույն անկախ այդ երկրում ժողովրդավարության բացակայությունից և ազգային փոքրամասնությունների դեմ կիրառվող ճնշումներից, անկախ ԼՂՀ դեմ սանձազերծված պատերազմից:

ԱՍՔԱՐԱ ՌԱՅՈՆԱՆ

ԱՌԵՎՏՈՒՐ

Քաբուլում Նաջիբուլլան ժամերով Ղուրան է կարդում

Համաձայն Պակիստանի Փեշավար քաղաքից ստացված հաղորդումների, այստեղ են ժամանել Աֆղանստանի նախկին նախագահ Նաջիբուլլայի ընտանիքի եւս յոթ անդամներ: Դրանից վաղ աֆղանական իշխանությունները թույլ էին տվել Քաբուլից մեկնել Նաջիբուլլայի եղբոր ընտանիքի մի քանի անդամների: Եղբայրը շարունակում է մնալ Քաբուլում, նախկին նախագահի հետ: Նրանց հետ ՄԱԿ-ի առաքելության շենքում են գտնվում նաև Նաջիբուլլայի կրտսեր եղբայրը և թիկնապահը:

Փեշավար ժամանած Նաջիբուլլայի հարազատները պատմում են, որ նախկին նախագահի և այլ «փախստականների» ... Քաբուլում հանգստացման նման է: Բնիկները շարունակում են բավել նախկին նախագահի հիմնական եղբայրները: ՄԱԿ-ի առաքելության շենքում կան հետաքրքրված և ռազմաքաղաքականից, որտեղ «գերիներին» թույլ են տալիս միայն լինել ակնառու վերջին իրադարձություններին: Այնտեղ են բերվում պակիստանյան անգլալեզու թերթերը: Դեռ վերջերս Նաջիբուլլան հետաքրքրությամբ հետևում էր արտաքին հեռուստատեսային լուրերի կինոյ հետ, որը գտնվում է Դելիում: Սակայն այժմ անտեսում է արդի քննարկումներից: Այս տարվա սկզբից, երբ Քաբուլում մարտերի ընթացքում ավերվեց էին կառույցի մասերը, ընդհանուր հեռուստաշոուների միջև, դա արդեն երկրորդ անգամն է, ՄԱԿ-ի առաքելության շենքին: Ինչպես պատմում են Նաջիբուլլայի հարազատները, Նաջիբուլլան շատ ժամանակ է հատկացնում Ղուրանի ընթերցմանը և կրոնական վեր կերպով նամակ է կատարում: Տեղեկություններ կան, որ երկրի նախկին նախագահին այցելում են բարձրաստիճան հյուրեր Հարաւից ըրջապատից:

Սակայն Նաջիբուլլան կտրականապես հրաժարվում է հանդիպել ժամանակի մերկապարզողների հետ: Շատերը կարծում են, որ այդպիսով նա ողջ է մնում է մեկ անգամ եւս ընդգծել համբերատարությամբ այն չեղարկելու իր որոշումը: Նա չընդունեց նաև Անկարայում գերի ազատների պատվիրակությանը, որոնք հավերժ էին եկել Քաբուլից նրա մեկնելու բարենպաստության օգտին: Համաձայն Քաբուլից ստացված հաղորդումների, Աֆղանստանում հանգիստը է գերի ավելացնելու հետ, ուսուցիչ լսել նրանց եւ տանել, որ այլևս պատերազմ չի կարող Նաջիբուլլային բույլ տալ մեկնել ժամանակային: Բանն որ դրա համար անհրաժեշտ է մոջահեդների բոլոր խմբավորումների գլխավոր վարմների համաձայնությունը:

ՌԻԱ, օգոստոս

ՏԱՍՍԻ ԶՐ

Ռուսիկանի աչքը ամբողջ Եվրոպայի տարածքով

ԲՈՆՆ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռայխսբաղի շենքում տեղի է ունենում եւ ռամիության անդամ երկրների արդարադատության եւ ներքին գործերի նախարարների ոչ պաշտոնական հանդիպումը: Երկու օրվա ընթացքում քննարկվելու են մի շարք համատեղ միջոցառումներ ամբողջ Եվրոպայի տարածքով իրավակարգի պահպանության գործում: Հանդիպման մասնակիցները քննարկեցին թմրամիջոցների անօրինական առեւտրի եւ միջուկային նյութերի մաքսանենգության հարցերը: Հանդիպման օրակարգում են նաև հակամարտություններով բռնկված տարածաշրջաններից գաղթականների ընդունման գործում «բեռնվածության» եւրամիության երկրների միջեւ բաշխելու, ինչպես նաև ալլոտրեների գողության դպրոցները ուժեղացնելու խնդիրները:

Ալժիր. Զոհվել է 10 հազար մարդ

ԱԼԺԻՐ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: 1992 թվականից սկսած Ալժիրի իշխանությունների եւ կրոնական ծայրահեղականների զինված դիմակայության ընթացքում 10 հազար մարդ է զոհվել: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը այդ մասին հայտարարել է Ալժիրի նախկին կառավարող կուսակցության Ազգային ազատագրության ճակատի ղեկավար Աբդել Համիդ Մեհրին: Ալժիրում իշխանությունների եւ իսլամական արմատականների միջեւ զինված հակամարտությունը սկսվեց այն բանից հետո, երբ 1992-ի հունվարին նախագահ Շադլի Բենջեդիդի հրաժարականից հետո տեղությունը գլխավորած բարձրագույն պետական խորհուրդը չեղյալ հայտարարեց խորհրդարանի ընտրությունների 2-րդ փուլը: Ինչպես նաև առաջինի արդյունքները, որի ընթացքում հաղթանակ էր տարել Փրկության իսլամական ճակատը: 2 ամիս անց ճակատը արգելվել էր:

Ժնև. Միջուկային փորձարկումների արգելք

ԺՆԵՎ, 8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Չորեքշաբթի օրը Ժնեւում ավարտված ՄԱԿ-ի զինաթափման խորհրդաժողովի ամենամյա նստաշրջանը հաստատ շական է նրանով, որ նեղց միջուկային փորձարկումների համընդհանուր արգելման առաջագա պայմանագրի ուրվագծերը: Դա խոշոր առաջընթաց է», հայ ժամոդովի աշխատանքի արդյունքներն այսպես գնահատեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալ, եվրոպական բաժանմունքի գլխավոր տնօրեն Վլադիմիր Պետրովսկին: Նստաշրջանի մասնակիցները, որոնք ներկայացնում էին 37 պետություն, լիագումար նիստում հաստատեցին այն զեկուցագիրը, որը կուղարկվի ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողով: Զեկույցում պարունակում է միջուկային փորձարկումների համընդհանուր արգելման պայմանագրի այսպես կոչված «անցումային նախագծի» տեքստը: Թեեւ մնում են վիճելի շատ հարցեր, այդ փաստաթղթի նշանակությունը, Պետրովսկու խոսքերով, այն է, որ «առաջին անգամ թղթի վրա գրեթե պայմանագրի ձեւով շարադրվեցին առաջագա համաձայնագրի բոլոր հիմնական դրույթները:

ԾԱՊՈՆԻԱ

Հրաշք օդանավակայան կամ գուցե ջուրը գցած փող

Ճապոնական հերթական նորակառույցը, որի ավարտը նշվում է այս օրերին, համարվում է «դարի ճարտարապետություն» չեզոքանիշ, որ թղթերում սարքն ավելացել հետո շահագործման հանձնվեց Տոկիոյի հարավարևմտյան Օսակա քաղաքի նոր օդանավակայանը, աշխարհի ամենաթանկ օդային գաղթարը: Շինարարության վրա ծախսվել է մոտ 15 միլիարդ դոլար (մոտ 15 միլ դոլար):

Նոր օդանավակայանը հազվագյուտ շինություն է, աշխարհում առաջինը ծովում, ավելի ճիշտ, Օսակայի ծոցի կենտրոնում, ափից յոթ կիլոմետր հեռու, որտեղ կառուցվեց արհեստական մի հսկայական կղզի 510 հեկտար տարածությամբ:

Օդանավակայանի բոլորաձեւ գոտին երկու կիլոմետր երկարություն ունի պատրաստման համար ծախսվել է 90 մլն դոլար: Ըստ ասիացիների տարբեր կանխատեսումների մասամբ վճարվել են տարիներին: Օդանավակայանի շենքում և մասնաճյուղերում տեղադրված են 700 սենսորներ, որոնք նախագծված են ուղեբեռի կառավարման և պահպանման առավելագույն ... Ուղեւորներին ...

ընդունել գոյություն ունեցող բոլոր տեսակի մարդատար և բեռնատար ինքնաթիռները և տարեկան սպասարկել 454 հազ. 68 հազար ուղեւոր և 3 հազար տոննա բեռ: Բացի այդ օդանավակայանը կարելի է հասնել նաև ժամեր ընթացքում, երկաթ կամուրջով կամ արագընթաց նավակներով:

Ինչպես նշում են գիտակները, նախագծի օդանավակայանում ուղևորը ապահովված է սարքավորումների նախատեսած տեղերից, որոնք ապահով են ամենուրեք, այն հարմար բոլոր ծառայությունները տեղադրված են մի տարածքում, և ուղևորները ժամանակ ծախսելու կարիք չեն ունենա փոխադրման միջոցների մեջ տեղափոխվելու համար: Օդանավակայանում նույնիսկ անվտանգությունը ապահովվում է հատուկ էլեկտրոնային համակարգով, որի միջոցով և չի լինի:

Դրա կողքին է օդանավակայանի մասնավորությունը և կանխատեսումը: Շինարարությունը կառուցվել է իրականում մեծ ռիսկով: Ռիսկի ճապոնական վիճակը է սարսափելի, որ ներկայիս ողջ օդանավակայանը, թեև երկրաշարժի մի քանի կայունակային պաշտպանված է, որտեղ կան այլ միջոցներ, այնպես էլ զգալի մասեր, ինչպես նաև այլն ամբողջականությունը:

Սակայն արդեն վախ կա, որ նման թանկ ծախսերը չեն հատուցվի: Եթե բնական տեղի են ունենում ընդամենը միջազգային 300 և ներքին 470 թռիչք: Փորձագետների կարծիքով, նոր օդանավակայանը խոստանում է մի ռանց ջուրը գցած փողերի հազվագյուտ հուշարձանի:

Արտասահմանյան մամուլից

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ուշացած գրախոսություն

Մանուկ Մնացականյանի «Լուսավորչի կանթեղը» պատմվածքների ժողովածուն

«Մակուլատուրա» ժամանակներ ենք ապրում, ամեն բանի սակավության մեր ժամանակի տխուր նշաններից մեկը: Գրքեր լույս են տեսնում դեպքից դեպք, դրանք էլ չեն գրախոսվում, չեն ճանաչվում: Մենք կորցրել ենք գրական կենցաղի այդ սովորույթը եւս:

Այս տարվա գարնանը «Առագաստ» ինձ անծանոթ հրատարակչությամբ լույս տեսավ արձակագիր Մանուկ Մնացականյանի պատմվածքների ժողովածուն «Լուսավորչի կանթեղը» վերնագրով եւ «Գիրք նվիրումի» անհասկանալի ենթավերնագրով: Բովանդակալի՞ց գիրք: Եւ ոչ մի արձագանք: Երիտասարդ գրողները, չգիտես ինչու, նախընտրում են անցած-գնացած ժամանակների գրական կյանքի «հին դարմանը ծամել», քան գրել այսօրվա կյանքին վերաբերող [illegible] փոքրաթիվ գրքերի մասին: Ինչով բացատրել՝ չգիտեմ, ինչպես չգիտեմ, թե ես ինչու այսքան ուշացած եմ շարադրում այս գրախոսությունը:

Լավ գիրք է գրել Մանուկ Մնացականյանը, ինչպես ընդունված է ասել դեպքերի բարձր հետքերով: Ղարաբաղյան դեպքերի: Գրել է այն, ինչ մենք կարծես առանց այս գրքի էլ գիտենք, այն ապրումներով, որ մենք առանց այն էլ զգում ենք, ինչպես Հրաչյա Հովհաննիսյանն է գրել «Դաժան դրախտավայր» բանաստեղծությունների գրքույկը: Բայց դա չի խանգարում, ավելի ճիշտ՝ հենց դրա շնորհիվ եւ մեկը, եւ մյուսը կարդացվում են լարված հետաքրքրությամբ: Երկու դեպքում էլ պատճառը նույնն է. Ղարաբաղյան իրադարձությունների գեղարվեստական իմաստավորման կարոտը: Գրեցի «գեղարվեստական իմաստավորում» բառերը եւ միտք արեցի, որ այս գրքում քիչ բան կա գեղարվեստական հնարանքով գրված, հեղինակը կարծես իր տեսածն ու լսածն է վերարտադրում՝ ստեղծելով վավերագրական գրվածքներ:

Երեւի միակ գործը, որ հյուսված է գեղարվեստական հնարանքով, «Լուսավորչի կանթեղն» է, որ լավագույնն է գրքում: Զուր չէ, որ ամբողջ գիրքն այդ վերնագիրն է կրում, Հովհաննես Թումանյանի, Հովհաննես Հովհաննիսյանի եւ Վահան Թեքեյանի առաջնակարգ բանաստեղծությունների վերնագիրը: Մնացականյանն իր այս պատմվածքով մտավ այդ պատվարժան շարքի մեջ:

Պատմվածքի բոլոր գործող անձինք խաբում են միմյանց: Խաբելն, ինչ խոսք, վատ բան է, անբարո բան: Այս պատմվածքում խաբելը հասել է բարձր բարոյականության աստիճանի: Երեւանցի ընտանիքի տղան, որ սկսնակ նկարիչ է, խաբում է ծնողներին, թե ընկերներով մեկնում են Շուշի նկարելու: Մինչդեռ կռվին մասնակցելու են գնում: Ժամանակ անց ընտանիքի հայրը կնոջը խաբում է, թե գործուղման է մեկնում: Մինչդեռ մեկնում է Ղարաբաղ տղային գտնելու: Կինը խաբում է ամուսնուն, ձեւանալով, թե հավատում է նրան: Ղարաբաղի թեժ կետերից մեկում հայրը գտնում է որդուն: Որդու խնդրանքով հայրը խաբում է հրամանատարին, թե ինքը [illegible] տղայի հոր ընկերն է: Հրամանատարը խաբում է հորը, ձեւանալով, թե հավատաց նրան: Հայրը կամենում է որդուն տուն տանել՝ կարոտած մոր մոտ: Տղան հրաժարվում է: Հրամանատարը հանձնարարում է մեկնող հորը. «Իմ կողմից համբուրեք Նկարչի հոր ճակատը, որ այդպիսի տղա է մեծացրել»: Իսկ ամենից վերջում տղային ուղիղ բան է ասում. «Մի մոռնես մտածեցի, որ հորդ հետ կգնաս: Կներես...»:

Այժմ նա. Մնացականյանի ոչ այս, ոչ մյուս գրվածքներում չկան բարձրաշունչ խոսքեր անձնվեր հերոսության ու հայրենասիրության մասին, բայց դրանք ենթադրվում են ինքնին: Պատերազմն այստեղ ընկալվում է իբրեւ առօրյա կենցաղ, ամենօրյա աշխատանք, որ ոչ մի բավականություն չի պատճառում, բայց պետք է արվի [illegible] ու պարտաճանաչ:

Մանուկ Մնացականյանն առաջներում էլ, այս գրքում նաեւ, ավանդական գրելաձեւի հետեւորդն է: Ուզում եմ ասել՝ չի կորցրել հարգանքը սյուժեի (պատումի), կենցաղի ու բնավորության պատկերելու, պարզ ու հասարակ երկխոսության հանդեպ: Դա գրավչություն է տալիս նրա գրվածքներին: Կարդում ես այսօրվա Ղարաբաղի մասին պատմող նրա գրվածքները, որ ամենից շատն են գրքում, եւ տեսնում ես ղարաբաղցուն իր կենցաղով ու բարքերով: Դետալը՝ մանրամասնը, կարեւորություն ունի գրողի աչքում: Սա, այսպես կոչված, «ճնարական արձակ» չէ, որ կարդում ես եւ ճնարական գեղումներից բացի ոչինչ չես ընկալում (ճնարեցությունը թող մնա ճնարեցականներին): Պատկերներն էլ իրապատում արձակի պատկերներ են: Մարդիկ մեկնում են Ղարաբաղ, խճուղին ամայի է, ոչ մի մեքենա «... ոնց որ բազմահարկ շենքի միակ բնակիչը լինես»: Հեռվից երեւում է Լաչինը. «Քանդված, ավերակված, անտանելի, անդեմ, անձայն, անկյանք... Անշունչ»: Իրոք այդպես է: Իսկ ինչ բան է Քարինտակը. «Չորս թե հինգ հարյուր մետր բարձրությամբ կիրճեզր ձգվող ուղղահայաց պատնեշի քարափ է, վրան Շուշին, տակը ծորնիվայր իջնող գյուղը՝ Քարինտակը»: Ճիշտ այդպես է: Հայերը դիրքերից տուն են գալիս, երեխաները գնում են ընդառաջ. «Դարնանը ինչպես են գառներին բերում մայր ոչխարների մոտ կերակրվելու, ինչպես են երկու կողմից մայունով ընդառաջ վազում, խառնվում իրար մեջ, հուզված վայրկյաններում մայր ու գառ գտնում են իրար... Եւ այդ սիրում է մի խոր լռություն: Ճիշտ այդպես եղավ»:

Չի կարելի մոռանալ «Նահանջ երգով» պատմվածքի հերոսուհուն՝ բուլղար կինոօպերատոր Ցվետանա Պասկալեւային, որի անունը տալիս ուզում ես գլխարկդ հանել: Օտարուհի, որ կյանքը վտանգի տակ դնելով մեն-մենակ եկել հասել է Ղարաբաղ՝ տեսնելու Ղարաբաղյան պատերազմի ճշմարտությունը՝ հետո պատումը աշխարհին ցուցադրելու համար: Պատմվածքն ունի իր «դրամատուրգիան». բուլղարուհուն ընդունում են դժկամությամբ, ավելորդ բեռ է. «Մուկը ծակը չի մտնում՝ ցախավելն էլ պոչից են կապում»: Բայց [illegible], ինչպես հարազատ քույրը: Բուլղար գեղեցկուհին դրա իրավունքը վաստակում է քաջարի վարքագծով: Կռվի ամենաթեժ տեղերում հայտնվելով, նկարահանում է նույնիսկ սպանդարկյանց սարսուռ ազդող պատկերներ: Եւ ամենահուզիչը.

«...հրամանատարից սկսած բոլորն էլ կամավոր մահապարտներ են: Նա հայացքը դանդաղ սահեցրեց մեկառմեկ տղաների վրայով: Մայրությու՞նը, քույրությու՞նը, թե՞ պատերազմը կինը գլուխ բարձրացրեց ներում բուլղարուհին փշաքաղվեց, գոցեց աչքերը, խոր շունչ քաշեց եւ իր համար անսպասելի երգեց:

– [illegible]...

Երգից սկզբում զարմացան, գնալով ձայնը բարձրացավ, սառնվեց, զրնգաց դաշտակ դողոցով մեկ: Երգում էր ու նրա գոց աչքերից դանդաղ սահում էին արցունքները: Հասկացա՞վ բուլղարուհին, որ իր այս երգով նա միանգամից մայրացավ, քույրացավ, հարազատ դարձավ ջոկատի տղաներին»: Լավ գրված է, միայն թե ովքեր գրիեր ինչ են նշանակում բուլղարական երգի բառերը:

Գրքում ամեն ինչ չէ, որ ինձ դուր է գալիս: Իմ տպավորությամբ, ծգած ձգձգած է «Հովվերգություն» հետաքրքիր պատմվածքը: Թուրքերի մասին պատմող երկու գրվածք կա գրքում: Թվում է ինձ, որ դրանք հեղինակի պատկերացումն են թուրքերի վարքագծի մասին, քան իրապատում գրվածքներ: Տառակեր լինելու դեպքում այն էլ կարելի է ասել, որ «կարմնվել» բառը պետք էր գրել առանց ն-ի, «կոճներ» բառը՝ «կոչեր» պետք է լիներ: Իսկ եթե «կարենեղ» հնարավորությունը նշանակում է ջղային կամ ամբարտավան, ապա այդպես էլ պետք է գրվեր: Վերջապես, ինչքան էլ կամեցա, չկարողացա հասկանալ, թե ժողովածուի «Գիրք նվիրումի» երկրորդ վերնագիրն ինչ է նշանակում: Գրքի խմբագիր եւ առաջաբանի հեղինակ Ջեյմս Մելոյանի բարդ բացատրությունն էլ կարդացի եւ չհասկացա, թե ով ում է նվիրում, ինչ ասել է՝ «նվիրումի հեղինակներ»: Եւ ի՞նչ կարիք կար ամեն մի գրվածք որեւէ մեկին նվիրել: Եթե, ասենք, «Ծնունդ» ակնարկի հերոսուհին Ղարաբաղում հայտնի մանկաբարձուհի Զոյա Թորոսյանն է (մեր ընկերոջ՝ հայտնի լրագրող Մաթեւոս Հովհաննիսյանի պատվական կինը), ապա ակնարկում պետք է այդպես էլ գրել եւ ոչ թե ակնարկը նվիրել Զոյա Թորոսյանին:

Բայց սրանք էական բաներ չեն: Էականն այն է, որ լավ գիրք է գրել Մանուկ Մնացականյանը եւ նա, կարծես, նյութի այնպիսի շռայլում է, որ խուսափում է դառնալ խոսքի կտավ:

Այս տարի Ղարաբաղյան նվիրական բանաստեղծական ազդու ժողովածու էր լույս ընծայել Հրաչյա Հովհաննիսյանը՝ «Դաժան դրախտավայրը»: Երկրորդը, արձակում, սա է՝ «Լուսավորչի կանթեղը»: Առայժմ:

[illegible]

Ճշտում: Անցյալ շաբաթվա օրվա, օգոստոսի 31-ի համարում, «Վանաձորում, այո, պատրոն են խաղում» հոդվածի վերնագրի հետ բոլորովին համաձայն չէ հեղինակը՝ Լեւոն Չախմերյանը: Հոդվածի վերնագիրը նախապես եղել էր «Թատերական Վանաձոր», որը խմբագրությունը փոխել էր առանց հեղինակի համաձայնության: Խմբագրությունը հայտնում է, որ պրն. Չախմերյանը ներողամիտ կլինի այդ անփութության համար:

ԱԶԳԱԳԻՐ

Կինոփառատոն

Իրանական ֆիլմերի փառատոնի ծրագրում այսօր Երեւանի «Նաիրի» կինոթատրոնը կներկայացնի «Մեծերի խաղը» (սցենարի հեղինակ եւ ռեժիսոր՝ Կամբուզիա Պարթովի), իսկ «Մոսկվա» կինոթատրոնը՝ «Գայլի հետքը» (սցենարի հեղինակ, ռեժիսոր եւ նկարիչ՝ Մասուդ Քիմիայի):

Արամ Խաչատրյան համերգասրահ

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի սեպտեմբերի 11-ի համերգը նվիրվում է Էդգար Հովհաննիսյանին («Հունական արվեստի օրեր» ծրագրով): Կհնչի Էդգար Հովհաննիսյանի «Գողգոթան», ինչպես նաեւ Յան Սիբելիուսի Կոնցերտը ջութակի եւ նվագախմբի համար (մենակատար՝ Քրիստոս Գալիլեաս) եւ Սեն-Սանսի 3-րդ սիմֆոնիան:

Թումանյանի թանգարան

Հաջորդ հինգշաբթի, սեպտեմբերի 13-ին, ժամը 15-ին, Թումանյանի թանգարանում կբացվի գեղանկարիչ Ալբերտ Փարվանյանի աշխատանքների անհատական ցուցահանդեսը, ուր կներկայացվեն նկարչի 70-80 կտավները՝ դիմանկարներ, [illegible], նատյուրմորտներ, պատմական եւ աստվածաշնչյան թեմաներով նկարներ: Ցուցահանդեսն ընդգրկված է Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակներում:

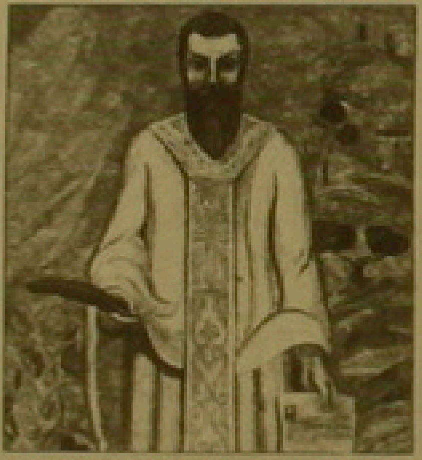

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Մուտք դեպի «Արխետիպեր». երկրը՝ դարերի մեջ

Ex-Voto արվեստի կենտրոնը Երեւանում Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանում բացեց Արարատ Սարգսյանի «Արխետիպերի» (թուղթ, նոր աշխատանքներ, ինչպես նաեւ ինստալյացիա) ցուցադրությունը: Ժամանակակից արվեստի բեմական առումով խիստ մաքուր ու ուշագրավ այդ ցուցադրանքը մեր ցուցահանդեսային պատմության մեջ առաջինն է: Այն ներկայացնում է աշխարհի մոտ 3 տասնյակ այբուբենների տառատեսակների տեսողական, լսողական, տարածական, գունային, փիլիսոփայական մեկնաբանությունները՝ գեղանկարչական պարամետրով, որոնք ունեն ոչ միայն գեղագիտական ու կոնցեպտուալ արժեք, այլեւ ճանաչողական, գիտական բնույթ: Տեսողական հաղորդակցման կերպային-զգայական արտահայտություններ, որոնք կազմում են գեղանկարչի հստակ կոնցեպցիայի առանցքը: Ցուցահանդեսի մասին ավելի մանրամասն կներկայացնենք մեր թերթի հաջորդ համարներից մեկում:

Ա. Եր.

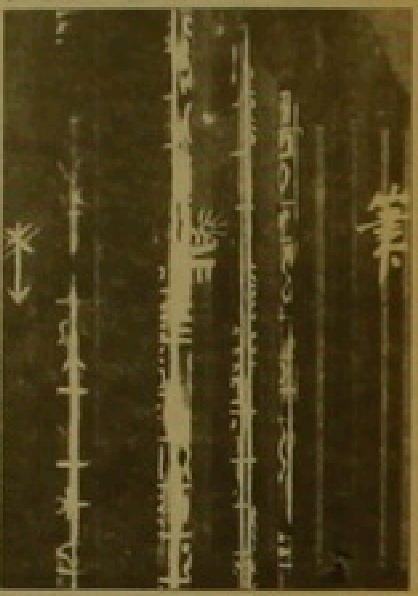

ԿԱՊԵՐ

1995-ին Հայաստանի գիտության եւ մշակույթի օրեր Լոնդոնում

Գաղափարը ծնվել է Մեծ Բրիտանիայում, Քեմբրիջի համալսարանի Թրինիթի քոլեջի նախագահ, հռչակավոր մաթեմատիկոս Մայքլ Աթիայի եւ Լոնդոնում ՀՀ դեսպան Արմեն Սարգսյանի զրույցների ընթացքում: «Այն կարող է փոքր ինչ «տոնախմբության» թվալ, ասում է դեսպան Սարգսյանը: Մենք որոշեցինք 1995-ի աշնան վերջին Բրիտանական թագավորական ընկերության շենքում անցկացնել Հայաստանի գիտության օրեր»: Թագավորական ընկերությունը Անգլիայի ամենահին եւ ամենահեղինակավոր գիտական հաստատությունն է: Այն հիմնվել է դեռեւս 1645 թվականին, ժամանակին նրա նախագահն է եղել Իսահակ Նյուտոնը: Այդ հաստատությունն այսօր ներառում է հիմնարար եւ կիրառական ողջ գիտությունը: Թագավորական ընկերության նախագահը Մայքլ Աթիան է: «Նախատեսված է մի ընդհանուր ծրագիր, որով մյուս տարի Լոնդոնում ոչ միայն ներկայացվելու է մեր գիտական միտքը, այլեւ հաստատվելու են գիտական կապեր, որ մեր այսօրվա հիմնական բացն ու հիմնական խնդիրն է, շարունակում է դեսպանը: Անգլիայում կան բազմաթիվ հիմնադրամներ, որոնք պատրաստ են ֆինանսավորել այլ երկրների գիտնականների հետ համատեղ ծրագրեր»: Թագավորական ընկերության ծրագրին հետագայում միացավ նաեւ Բրիտանական գիտությունների ակադեմիան (ի տարբերություն առաջինի, սրա ոլորտը բնական եւ հասարակական գիտություններն են) եւ այն փաստորեն վերածվեց հայկական գիտության եւ մշակույթի օրերի: «Մշակույթի օրեր ասելով նկատի ունենք ոչ ավանդական պատկերացումները նման միջոցառումների վերաբերյալ՝ երգ-երաժշտություն, պար եւ այլն, այլ հիմնականում հումանիտար գիտություններ, այդ բնագավառում լուրջ հետազոտություններ», ճշտում է դեսպան Սարգսյանը:

Ինքը՝ երիտասարդ դեսպանը, նույնպես գիտնական է, արդեն 11 տարի կապված է բրիտանական գիտական աշխարհի հետ, Լոնդոնի եւ Քեմբրիջի համալսարանների դոկտոր է: Ճանաչելով երկու երկրների գիտական աշխարհները, նա բարձր է գնահատում հայ գիտնականների հնարավորությունները, բայց համարում է, որ նրանք խիստ մեկուսացված են: «Պարտք եմ համարում նպաստել այդ «շրջափակման» վերացմանը, ասում է պրն. Սարգսյանը: Մենք չպետք է կորցնենք մեր գիտական ներուժը, հակառակ դեպքում այն վերականգնելու համար անհրաժեշտ կլինի երկար ժամանակ եւ միջոցներ»:

«Գիտությունը շրջափակված չի կարող զարգանալ, իր հերթին հաստատում է Հայաստանի Գիտությունների Ազգային ակադեմիայի նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանը: Անգլիայի հետ մինչ այդ էլ պայմանավորվածություններ կային գիտնականներ փոխանակելու վերաբերյալ, սակայն հուսով եմ, որ այս նոր ձեռնարկումից հետո կապերն ավելի կխորանան, եւ մեր գիտնականները հնարավորություն կունենան ոչ միայն աշխատելու, այլեւ վաստակելու»: «Կան բնագավառներ, օրինակ՝ աստղաֆիզիկան, ռադիոֆիզիկան, քիմիան, կենսաբանությունը, որտեղ մենք մեր դեմքն ունենք եւ կհետաքրքրենք անգլիացիներին, ասում է Երեւանի պետական համալսարանի ռեկտոր Ռադիկ Մարտիրոսյանը: Մեր փիլիսոփաներն ու սոցիոլոգներն այժմ էլ ակտիվ կապեր ունեն Լոնդոնի հաստատությունների հետ»:

Հայաստանի գիտական հիմնարկները, առհասարակ ամբողջ գիտական աշխարհը, նյութական ծանր վիճակի մեջ են: Պետությունը նախկինի նման միջոցներ չունի նրանց ֆինանսավորելու, եւ մասնագետներից ոմանք այդ ծանր վիճակը հաղթահարելու միջոցները տեսնում են նաեւ այսպիսի ձեռնարկների մեջ: Երկու շաբաթ առաջ, օգոստոսի 24-ին, դեսպան Արմեն Սարգսյանը Իսպանիայում հանդիպեց UNESCO-ի [illegible] պրն. Կուզմինովին եւ նրան առաջարկեց, որպեսզի UNESCO-ն նույնպես մասնակցի Լոնդոնում Հայաստանի գիտության եւ մշակույթի օրերին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

LEVON TRAVEL
Եվրոպա-96-ը լուսաբանվում է «Լևոն Թրավըլի» աջակցությամբ

ԵՎՐՈՊԱ-96

Ֆուտբոլային դիվանագիտությունն ամենաարդյունավետն է

Բելգիա-Հայաստան խաղը վաղը ժամը 17:00-ին կցուցադրվի հեռուստատեսությամբ

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ,
Բրյուսել-Երևան

Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարի Բելգիա-Հայաստան հանդիպումը Բրյուսելում մեծ խանդավառություն առաջացրեց խաղին ներկա գտնված աշխարհի տարբեր ծայրերից ժամանած բազմաթիվ սփյուռքահայերի շրջանում: Նրանցից շատերն աղոտ պատկերացում ունեին Հայաստանի ֆուտբոլի մասին և չէին սպասում, որ մեր ընտրանին լուրջ ճակատամարտ կտա ահեղ մրցակցին: Խաղին ներկա էին շուրջ 18 հազար հանդիսականներ և նրանցից 8.000-ը հայեր էին: Մեր հայրենակից ֆուտբոլասերների նման հույժը, ոչ միայն մեզ, այլև բելգիացիների համար անսպասելի էր: Բրյուսել էին ժամանել հայ ֆուտբոլասերներ Ֆրանսիայից, Անգլիայից, ԱՄՆ-ից, Գերմանիայից, Հոլանդիայից, Թուրքիայից և այլ երկրներից: Չարտերային հատուկ ուղերթով Երևանից-Բրյուսել էին եկել նաև հայաստանցի 120 երկրպագուներ: Հանդիպումից հետո Բելգիայի Հայկական բարեգործական միությունը Բրյուսելից 40 կմ հեռավորության վրա գտնվող Անվերում ընդունելության կազմակերպեց Հայաստանի հավաքականի պատվին: Այստեղ հանդիպեցինք բազմաթիվ հին ու նոր ծանոթների, Հայաստանից արտագաղթած մեր հայրենակիցների: Մթնոլորտը տոնական էր: Բրյուսել էր ժամանել նաև ՀՀ սպորտվարչության պետ Ա. Ավետիսյանը, որը Փարիզում մասնակցում էր ՄՕԿ-ի 100-ամյակին նվիրված հանդիսություններին: Բելգիացի մասնագետները, լրագրողները, ֆուտբոլասերները բարձր գնահատեցին մեր թիմի խաղը: Երբ հանդիպումից հետո մեր ֆուտբոլիստներն ավտոբուսի մեջ նստած պատրաստվում էին գնալ հյուրանոց, Բելգիայի հավաքականի ֆուտբոլիստներն իրենց ավտոբուսով կողքից անցնելու պահին բութ մատները բարձրացրին վեր, ի նշան բարձր գնահատականի:

Հայաստանի հավաքականը

Բնականաբար, գոհ էր նաև ՀՀ հավաքականի ավագ մարզիչ Էդուարդ Մարգարովը. «Տղաները հաստատակամ պայքարեցին: Ինչ խոսք, սխալներ եղան, սակայն բոլորն էլ խաղացին ուժերի լրիվ նվիրումով: Մենք դեռ շատ անելիքներ ունենք, հատկապես հարձակման գծի խաղն ուժեղացնելու համար: Հավանաբար Բեյրութից հրավիրենք Վարդան Ղազարյանին», ասաց նա:

Եվրոպան ճանաչեց ոչ միայն հայկական ֆուտբոլը, այլև Հայաստան երկիրը: Բելգիացի երկու լրագրողներ Պոլ Վերբրյուգեն և Գերտ Ֆուրեն, որոնք օգոստոսի 19-ից 24-ը եղել են Հայաստանում, խաղի նախօրեին իրար ետևից ծավալուն նյութեր տպագրեցին հայկական ֆուտբոլի, Հայաստանի աշխարհագրական դիրքի, նրա խաղաղասիրության, սոցիալ-տնտեսական վիճակի, Ղարաբաղյան հիմնահարցի մասին: Ֆուտբոլն ամենաարդյունավետ դիվանագիտությունն է: Նրա շնորհիվ կարելի է արագորեն ճանաչվել աշխարհում: Բրյուսելում մեզ մեծապես օգնեցին Բրյուսելում գործող միջազգային կազմակերպություններում Հայաստանի ներկայացուցիչ Գրիգոր Բալայանը, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության աշխատակից Ֆելիքս Ասլանյանը: Բրյուսել էր ժամանել Ֆրանսիայում Հայաստանի հավատարմատար Վահան Տեր-Ղևոնդյանը: Խաղին ներկա էր նաև Բրյուսելում Հայաստանի խորհրդական Քրիստիան Տեր-Ստեփանյանը, ինչպես նաև պ-ն Գրիգոր Բալայանը և պ-ն Վահան Տեր-Ղևոնդյանը, մենք դեռ չենք սովորել արտաքին աշխարհի հետ բոլոր դիվանագիտական կապերը հաստատել մեր դեսպանատների միջոցով: Դա է պատճառը, որ բազմաթիվ լրագրողներ դժվարությունների են հանդիպում:

Տարբեր հայկական համայնքներում անձնական նախաձեռնություններով բազմաթիվ մասնավոր միություններ են ստեղծվում, որոնք իբր Հայաստանին օգնող կազմակերպություններ դիվանագիտական արտոնագրեր են[...] բերում, գործում հանրապետության անունից, որը ցավոք, հաճախ թյուրիմացությունների պատճառ է դառնում: Դա առանձին նյութ է, որին հետագայում կանդրադառնանք ավելի հանգամանորեն:

Մի խոսքով, մեր պետական անկախության արժեքը բոլորս էլ պետք է գիտակցենք և գործենք հայրենասերի ձևով: Ֆուտբոլը միայն զուտ մարզաձև դիտելը սխալ կլինի: Այն արժանի է պետական հոգատարության: Հայաստանի հավաքականի մարզահագուստների հարցը լուծվեց միայն վերջին պահին, և տղաները, հարմարության բոլորիս, արժանապատիվ տեսք ընդունեցին: Ֆուտբոլիստները Երևան ժամանեցին բարձր տրամադրությամբ և ապագայի նկատմամբ մեծ հավատով: Իսկ առջևում նոր ու դժվարին փորձություններ են: Մնում է ավելացնել, որ Բելգիա-Հայաստան հանդիպման տեսագրությունը եթեր է տրվելու ՀՀ հեռուստատեսության 1-ին ծրագրով, վաղը ժամը 17-ին:

Հայաստանի հավաքականը նախապատրաստվում է Բելգիայի հետ հանդիպմանը Ֆրանսիայի «Դոմեն դը Տուրնե» մարզակայանում:

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Եվրոպայի առաջնությունն առաջին ռաունդից հետո

1-ին խումբ

Իսրայել-Լեհաստան 2-1
(Հարազի՝ երկու գոլ, Իսրայել: Կոսեցկի)
Սլովակիա-Ֆրանսիա 0-0
Ռումինիա-Ադրբեջան 3-0
(Բելոդեդիչ՝ 44, Պետրեսկու՝ 58, Ռադուչոյու՝ 88)

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Ռումինիա	3	1	1	0	0	3-0
2. Իսրայել	3	1	1	0	0	2-1
3. Ֆրանսիա	1	1	0	1	0	0-0
4. Սլովակիա	1	1	0	1	0	0-0
5. Լեհաստան	0	1	0	0	1	1-2
6. Ադրբեջան	0	1	0	0	1	0-3

8. 10. 94 Ֆրանսիա-Ռումինիա
12. 10 94 Իսրայել-Սլովակիա
12. 10 94 Լեհաստան-Ադրբեջան
12. 11. 94 Ռումինիա-Սլովակիա
16. 11. 94 Լեհաստան-Ֆրանսիա
16. 11. 94 Ադրբեջան-Իսրայել
14. 12. 94 Ադրբեջան-Ֆրանսիա
14. 12. 94 Իսրայել-Ռումինիա

2-րդ խումբ

Կիպրոս-Իսպանիա 1-2
(Հիգուերա՝ 18, Իսպանիա: Եվագորաս՝ 26, սեփ. դարպ., Սոտիրիո՝ 37, Կիպրոս)
Մակեդոնիա-Դանիա 1-1
(Բոսկովիչ՝ 4, Մակեդոնիա: Պոուլսեն՝ 87, Դանիա)
Բելգիա-Հայաստան 2-0
(Օլիվեյրա՝ 3, Դե Գրիզ՝ 73)

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Բելգիա	3	1	1	0	0	2-0
2. Իսպանիա	3	1	1	0	0	2-1
3. Մակեդոնիա	1	1	0	1	0	1-1
4. Դանիա	1	1	0	1	0	1-1
5. Կիպրոս	0	1	0	0	1	1-2
6. Հայաստան	0	1	0	0	1	0-2

8. 10. 94 Հայաստան-Կիպրոս
12. 10. 94 Դանիա-Բելգիա
12.10. 94 Մակեդոնիա-Իսպանիա
16. 11. 94 Բելգիա-Մակեդոնիա
16.11. 94 Իսպանիա-Դանիա
16. 11. 94 Կիպրոս-Հայաստան
17. 12 94 Բելգիա-Իսպանիա
17. 12. 94 Մակեդոնիա- Կիպրոս

3-րդ խումբ

Իսլանդիա-Շվեդիա 0-1
(Ինգեսոն՝ 37)
Հունգարիա-Թուրքիա 2-2
(Կիրալի՝ 5, Հալմայ՝ 45, Հունգարիա: Շուքյուր՝ 66, Բուլենտ 71, Թուրքիա)

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Շվեդիա	3	1	1	0	0	1-0
2. Հունգարիա	1	1	0	1	0	2-2
3. Թուրքիա	1	1	0	1	0	2-2
4. Իսլանդիա	0	1	0	0	1	0-1
5. Շվեյցարիա	0	0	0	0	0	0-0

12. 10. 94 Թուրքիա-Իսլանդիա
12. 10. 94 Շվեյցարիա-Շվեդիա
16. 11. 94 Շվեյցարիա-Իսլանդիա
16. 11. 94 Շվեդիա-Հունգարիա
14. 12. 94 Թուրքիա-Շվեյցարիա

4-րդ խումբ

Էստոնիա-Խորվաթիա 0-2
(Շուկեր՝ երկու գոլ)
Ուկրաինա-Լիտվա 0-2
(Իվանաուսկաս՝ 53, Սկարբալիուս՝ 61)
Սլովենիա-Իտալիա 1-1
(Ուդովիչ՝ 13, Սլովենիա: Կոստակուրտա՝ 15, Իտալիա)

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Խորվաթիա	3	1	1	0	0	2-0
2. Լիտվա	3	1	1	0	0	2-0
3. Իտալիա	1	1	0	1	0	1-1
4. Սլովենիա	1	1	0	1	0	1-1
5. Ուկրաինա	0	1	0	0	1	0-2
6. Էստոնիա	0	1	0	0	1	0-2

8. 10. 94 Էստոնիա-Իտալիա
9. 10. 94 Խորվաթիա-Լիտվա
12. 10. 94 Ուկրաինա-Սլովենիա
13. 11. 94 Ուկրաինա-Էստոնիա
16. 11. 94 Սլովենիա-Լիտվա
16. 11. 94 Իտալիա-Խորվաթիա

5-րդ խումբ

Չեխիա-Մալթա 6-1
Լյուքսեմբուրգ-Հոլանդիա 0-4
(Ռոյ՝ 22, Ռ. դը Բուր՝ 62, 64, Յոնգ՝ 90)
Նորվեգիա-Բելառուս 1-0
(Ֆրիգարդ 88)

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Չեխիա	3	1	1	0	0	6-1
2. Հոլանդիա	3	1	1	0	0	4-0
3. Նորվեգիա	3	1	1	0	0	1-0
4. Բելառուս	0	1	0	0	1	0-1
5. Լյուքսեմբ.	0	1	0	0	1	0-4
6. Մալթա	0	1	0	0	1	1-6

12.10. 94 Մալթա-Չեխիա
12.10. 94 Բելառուս-Լյուքսեմբուրգ
12. 10. 94 Նորվեգիա- Հոլանդիա
16. 11. 94 Բելառուս-Նորվեգիա
16. 11. 94 Հոլանդիա-Չեխիա
14. 12. 94 Մալթա-Նորվեգիա
14. 12. 94 Հոլանդիա-Լյուքսեմբուրգ

6-րդ խումբ

Հ. Իռլանդիա-Լիխտենշտեյն 4-1
Լիխտենշտեյն-Ավստրիա 0-4
(Պոլստեր 18, 45, 79, Այգներ 22)
Հյուս. Իռլանդիա-Պորտուգալիա 1-2
(Քվին՝ 58, Իռլանդիա: Ռուի Կոստա՝ 8, Օլիվեյրա՝ 81, Պորտուգալիա)
Լատվիա-Իռլանդիա 0-3
(Օլդրիջ՝ 16, 75, Շերիդան՝ 29)

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Ավստրիա	3	1	1	0	0	4-0
2. Իռլանդիա	3	1	1	0	0	3-0
3. Հ. Իռլանդիա	3	2	1	0	1	5-3
4. Պորտուգալ.	3	1	1	0	0	2-1
5. Լատվիա	0	1	0	0	1	0-3
6. Լիխտենշտեյն	0	2	0	0	2	1-8

9. 10. 94 Լատվիա-Պորտուգալիա
12. 10. 94 Ավստրիա-Հյուս. Իռլանդիա
12. 10 94 Իռլանդիա-Լիխտենշտեյն
13. 11. 94 Պորտուգալիա-Ավստրիա
15. 11. ,94 Լիխտենշտեյն-Լատվիա
16. 11. 94 Հս. Իռլանդիա-Իռլանդիա
18. 12. 94 Պորտուգալիա-Լիխտենշտեյն

7-րդ խումբ

Ուելս-Ալբանիա 2-0
(Կոլեման՝ 10, Գիգզ՝ 67)
Վրաստան-Մոլդովա 0-1
(Օպրից՝ 40)

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Ուելս	3	1	1	0	0	2-0
2. Մոլդովա	3	1	1	0	0	1-0
3. Վրաստան	0	1	0	0	1	0-1
4. Ալբանիա	0	1	0	0	1	0-2
5. Բուլղարիա	0	0	0	0	0	0-0
6. Գերմանիա	0	0	0	0	0	0-0

12. 10. 94 Մոլդովա-Ուելս
12. 10. 94 Բուլղարիա-Վրաստան
16. 11. 94 Ալբանիա-Գերմանիա
16. 11. 94 Վրաստան-Ուելս
16. 11. 94 Բուլղարիա-Մոլդովա
14. 12. 94 Ուելս-Բուլղարիա
14. 12. 94 Մոլդովա-Գերմանիա
14. 12. 94 Ալբանիա-Վրաստան
18. 12. 94 Գերմանիա-Ալբանիա

8-րդ խումբ

Ֆինլանդիա-Շոտլանդիա 0-2
(Շեարեր՝ 29, Քոլինզ՝ 65)
Ֆարերյան կղզ.-Հունաստան 1-5
(Մյուլլեր՝ 89, Ֆար. կղզ.: Սարաֆակոս՝ 12, Ցալուխիդիս՝ 18, 85, Ալեքսանդրիս՝ 85, 61)

	Մ	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ
1. Հունաստան	3	1	1	0	0	5-1
2. Շոտլանդիա	3	1	1	0	0	2-0
3. Ֆինլանդիա	0	1	0	0	1	0-2
4. Ֆարերյան կ.	0	1	0	0	1	1-5
5. Ռուսաստան	0	0	0	0	0	0-0
6. Սան Մարինո	0	0	0	0	0	0-0

12. 10 94 Շոտլանդիա-Ֆար. կղզ.
12. 10. 94 Հունաստան-Ֆինլանդիա
12. 10. 94 Ռուսաստան-Սան Մարինո
16. 11. 94 Շոտլանդիա-Ռուսաստան
16. 11. 94 Հունաստան-Սան Մարինո
16. 11. 94 Ֆինլանդիա-Ֆար. կղզ.
14. 12. 94 Ֆինլանդիա-Սան Մարինո
18. 12. 94 Հունաստան-Շոտլանդիա

Բելգիայի հավաքականը նախապատրաստվում է Հայաստանի հետ հանդիպմանը

digitised by A.R.A.R.@

10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1994 ԷՋ 8

A STYLE

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ORIGINAL DESIGN

ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության 47,
Հեռախոս՝ 581841

«ԷՐԵԲՈՒՆԻ» ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿ
COMERCIAL BANK «EREBUNI»

Ձեր հաջողության լավագույն գրավականը՝ շահավետ պայմաններով առաջարկում է իր ծառայությունների ցանկը.

- կարճաժամկետ եւ երկարաժամկետ վարկերի տրամադրում, ինչպես դրամով, այնպես էլ արտարժույթով,
- արտարժութային եւ դրամային հաշվիների բացում եւ բարձրորակ սպասարկում,
- բանկային այլ ծառայություններ,
- տարադրամի փոխանակում
- կանխիկ եւ անկանխիկ տարադրամի առք ու վաճառք,
- արտարժութային փոխանցումներ ԱՊՀ եւ արտասահմանյան երկրներ

ավանդների ընդունում հետեւյալ տոկոսադրույքներով

ժամկետը	դրամ	ռուբլի	դոլլար
1 ամիս	15	12	6
3 ամիս	60	45	20
6 ամիս	150	120	45
12 ամիս	400	260	100

Երեւան, Խաղաղ Դոնի 13, հեռ. 577256, 577249

«ԿՈԲՐԱ»

ընկերությունը առաջարկում է

- **վառելանյութ** (մազութ, բարձրորակ բենզին)
  վճարումը փոխանցումով
- **շինանյութ** (պաստառներ, ծածկաթիթեղներ)
  վճարումը փոխանցումով
- **սննդամթերք** (մսի պահածո)
  վճարումը կանխիկ
- **արդյունաբերական ապրանքներ** (լվացքի փոշի)
  վճարումը կանխիկ

«ԿՈԲՐԱՆ»

ունի — գործարար կապեր ԱՊՀ եւ արտասահմանյան մի շարք երկրներում,
կօգնի — վաճառել Ձեր ապրանքները,
վճարում է — ցանկացած եղանակով:

«Կոբրան» Ձեր լավագույն գործընկերն է

Հասցեն՝ Բաղրամյան 30, հեռ.՝ 22.81.86, ֆաքս 22.32.79

Իրանի Իսլամական Հանրապետությունում արտադրվող լայն սպառման ապրանքների

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ - ՎԱՃԱՌՔԸ

մեծ հնարավորություն կընձեռի Հայաստանի գործարարներին կնքել շահավետ առեւտրական պայմանագրեր, դառնալ միջնորդ իրանցի արտադրողների եւ Ռուսաստանի, Վրաստանի, ԱՊՀ մյուս երկրների սպառողների միջեւ:
Ցուցահանդեսում կներկայացվեն՝

- Սննդամթերք,
- Կենցաղային իրեր,
- Կահույք,
- Հագուստեղեն, գործվածքներ, քիլեր,
- Դեղորայք եւ բժշկասարքավորումներ,
- Անասնաբուժական սարքավորումներ եւ դեղորայք,
- Ավտոմեքենաներ եւ պահեստամասեր,
- Շինանյութ եւ այլ ապրանքներ:

սեպտեմբերի 9-18-ը, ժամը 11-19-ը:

Համեցեք մեզ մոտ և Դուք չեք ճեռանա առանց շահավետ գնումի

Ցուցահանդեսը կգործի Մարզա-համերգային համալիրում

«ԵՎԱ»

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ

Սովորելու 1-3-ամսյա դասընթացներում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- օպերատորական գործ, ծրագրային փաթեթների եւ ծրագրավորման լեզուների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա
- անգլերեն լեզվի սկսնակների համար Communicative course in English, Learning American English, The Cambrige English course (2 ցիկլով), ամերիկյան ուսումնական հաստատություններ ընդունվողների համար TOETL
- բանկային գործ
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա
- մերսում (մասաժ)

Դասընթացներն ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով:

Մենք երաշխավորում ենք ոչ միայն ուսուցման բարձր մակարդակ, այլեւ հարմարավետ դասասենյակներ եւ դաշտի կենտրոնում:

Ընդունում ենք ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11-ից 16-ը:

Հասցեն՝ Սարյան 4
(Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)
Հեռախոս 58-21-22

ՆՈՐԱՁԵՎՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆԴԵՍ
ԿԱՐԻՆԵ

Հայ մամուլի տարածման կենտրոնական գործակալությունը հայտնում է, որ գործակալության կրպակներում վաճառվում է «ԿԱՐԻՆԵ» նորաձեւության հանդեսի երկրորդ համարը:

ԿԻՆԸ ԾՆՎԵԼ Է ՀԱՅԵԼԻՆ ՁԵՌՔԻՆ

A STYLE

ՍՊԻՐՏԻ ԲԱՑԱՌԻԿ, ԳԵՐՇԱՀԱՎԵՏ ՎԱՃԱՌՔ

Վճարելով այսօր, այսօրվա գներով եւ միայն դրամով (կանխիկ կամ անկանխիկ)՝ դուք, հոկտեմբերի 10-ից սկսած, մեկ շաբաթվա ընթացքում, կստանաք բժշկական սպիրտի ձեր գնած քանակները (նվազագույնը 220 լիտր) մեկ լիտրը 580 դրամ արժեքով:

Շտապեցեք օգտվել բացառիկ այս գործարքից, քանզի սպիրտի քանակությունը անսահմանափակ չէ, իսկ գերշահավետ այս հնարավորությունը կգործի մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը:

Սա երազ չէ, այլ իրականություն, որն առաջարկում է Հայաստանի վաճառականների միության նախաձեռնությամբ ստեղծված եւ հանրապետությունում ամենամեծ կանոնադրական հիմնադրամը ունեցող «Համաստեղություն» կորպորացիան:

Մեր հասցեն՝ Վաղարշյանց 13 (Կինոյի տան հարեւանությամբ), 2-րդ հարկ, հեռ. 57-03-72

«ՀԱՄԱՍՏԵՂՈՒԹՅՈՒՆ»
ԿՈՐՊՈՐԱՑԻԱ

A STYLE

ARMENTRUST

ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

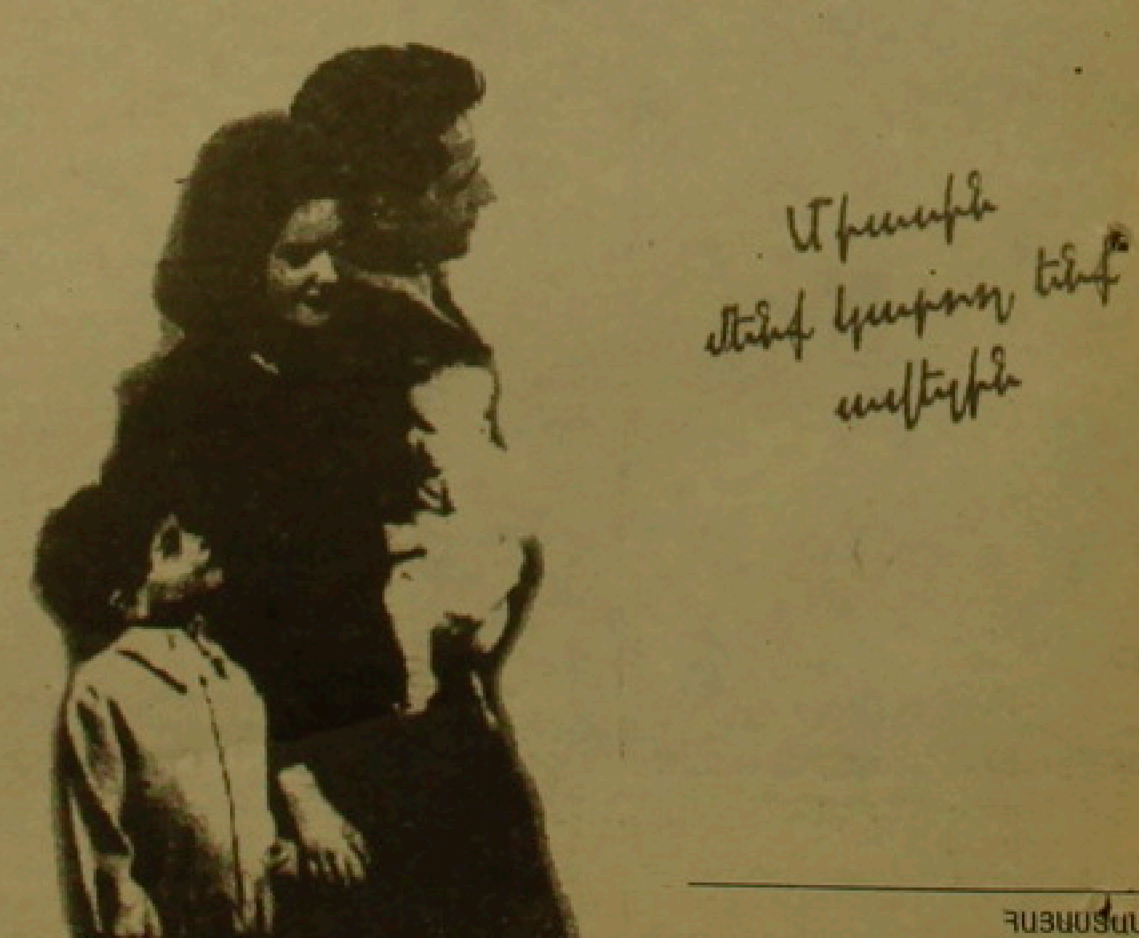

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ
ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ 27
ՀԵՌ. 58.67.18, 58.67.19
ՖԱՔՍ. (007 8852) 56.11.84

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23 Ստեփանյան 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1842 Տպաքանակը 5000 Ստորագրված է տպագրության 9. 09. 1994 Գինը 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@